

**”PAIKALLISYHDISTYKSIÄ TARVITAAN” –
LUONNONSUOJELUA JA JÄRJESTÖTOIMINTAA
SATAKUNNASSA VAIKEIDEN TUNTEIDEN AIKAKAUDELLA**

**Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piirin raportti jäsenten ja aktiivien
luontosuhteesta, luonnonsuojelukäsityksistä ja ajatuksista liittyen paikallisyhdistysten
toimintaan**

20.12.2019

JOHDATUSANAT

Tämä raportti pohjautuu Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piirin kesällä 2019 toteuttamaan jäsenkyselyyn ja teemahaastatteluihin liittyen luontosuhteeseen, luonnonsuojelukäsityksiin ja ajatuksiin paikallisyhdistysten ja piirin toiminnasta. Jäsenkysely toteutettiin verkossa ja sen kohderyhmänä oli Suomen luonnonsuojeluliitto Pori ry:n jäsenet. Kyselyyn vastasi 30 jäsentä. Lisäksi haastateltiin kolmea jäsentä ja kolmea Satakunnan alueella toimivaa tai toiminutta aktiivitoimijaa. Tämän raportin luvussa **Kyselytutkimuksen ja haastattelujen tausta** kerrotaan tutkimuksen taustasta, kyselylomakkeen laadinnasta sekä haastatteluteemojen valinnasta. Raportin lopusta löydät liitteenä käytetyn kyselylomakkeen.

Jos haluat hypätä suoraan jäsenten ajatusten pariin, niitä löydät luvuista **Kyselytutkimuksen tulokset** ja **Haastattelujen tulokset** sekä koottuna luvusta **Yhteenveto**. Kyselytutkimuksen perusteella voidaan sanoa, että luonnon tila herättää jäsenissä erityisesti huolta, surua ja suuttumusta, ja että luonto koetaan tärkeäksi, myös oman hyvinvoinnin kannalta. Jäsenet kokevat olevansa osa luontoa, ja ajattelevat että omalla toiminnalla on merkitystä luonnon kannalta. Valtaosalle vastaajista luonnonsuojeluliittoon tai paikallisyhdistykseen kuulumisen kannalta merkittäviä syitä ovat uhanalaisten lajien suojelu, halu vaikuttaa luontoon myönteisellä tavalla ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen torjunta. Jäseniä kiinnostaa erityisesti varsin perinteinen toiminta: retket, luennot ja talkoot. Toimintaan osallistumiselle voi kuitenkin olla esteitä, ja tyypillisiä esteitä ovat ajanpuute ja se, ettei jäsenellä ollut halua tai mahdollisuutta sitoutua säännölliseen toimintaan. Teemahaastatteluissa esiin tulivat muun muassa luonnon tärkeys haastatelluille heidän elämänsä eri osa-alueilla ja heidän hyvinvointinsa kannalta, erilaiset tekijät, jotka voivat herättää yksilössä halun suojella luontoa, lapsuuden merkitys luontosuhteen kannalta, erilaiset käsitykset luonnonsuojelusta ja siitä, minkä suojelu olisi erityisen tärkeää. Haastateltujen ajatukset Satakunnan piirin ja paikallisyhdistysten toiminnan kehittämisen tarpeista myös antoivat paikoin laajempaa tai syvempää tietoa kuin kyselytutkimus ennalta määritelyine vastausvaihtoehtoineen.

Yhdistysten toiminnasta vastaavat kaikki jäsenet – yhdistys on sellainen, millaiseksi jäsenet sen tekevät. Luonto muuttuu ihmisten toimesta tavoilla, jotka uhkaavat eliölajien selviytymistä ja luonnon monimuotoisuutta eri tasoilla. Siksi olisikin tärkeää kehittää yhdistysten toimintaa, jotta yhdistysten kohtalona ei olisi hiljainen hiipuminen, vaan ne olisivat osaltaan rohkeasti äänessä luonnon suojelemisen puolesta.

Sisällysluettelo

JOHDATUSSANAT	2
1. KYSELYTUTKIMUKSEN JA HAASTATTELUIJEN TAUSTA.....	4
1.1 KYSELYTUTKIMUKSEN TOTEUTUS	4
1.2 KYSELYLOMAKKEEN LAADINTA	4
1.3 HAASTATTELUIJEN TOTEUTUS JA TAVOITTEET	5
1.4 TEEMAHAASTATTELU MENETELMÄNÄ JA HAASTATTELUKATEMOJEN VALINTA	6
2. KYSELYTUTKIMUKSEN TULOKSET	7
2.1 TAUSTATIEtoa VASTAAJISTA	7
2.2 LUONTOSUHDE JA LUONTOTUNTEET	7
2.3 SYYT KUULUA LIITTOON / PAIKALLISYHDISTYKSEEN	9
2.4 MILLAISesta TOIMINNASTA KIINNOSTUNUT	12
2.5 SYYT PASSIIVISUUDELLE.....	12
3. HAASTATTELUIJEN TULOKSET	15
3.1 LUONTOSUHDE	15
3.2 AJATUKSIA LUONNONSUOJELUSTA.....	23
3.3 PIIRIN TAI PAIKALLISYHDISTYSTEN TOIMINTA JA SIIHEN OSALLISTUMINEN.....	28
3.4 LIITTO, PIIRI JA PAIKALLISYHDISTYKSET	37
3.5 AKTIIVIJÄSENIIN LIITTYEN	42
4. YHTEENVETO	45
LÄHDELUETTELO	50
Liite 1. Kyselylomake	51

1. KYSELYTUTKIMUKSEN JA HAASTATTELUJEN TAUSTA

1.1 KYSELYTUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Kyselyn tilaajana toimi Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri, ja sen toteutti Siina-Riikka Saine opintoihinsa liittyvän työharjoittelun yhteydessä (ekologian ja evoluutiobiologian maisteriopinnot, JYU). Kyselytutkimuksen tavoitteena oli selvittää erityisesti seuraavia asioita lyhyellä ja helposti vastattavalla kyselylomakkeella: 1) syitä sille, miksi jäsen kuuluu liittoon tai paikallisyhdistykseen (tätä pohjustettiin luontosuhdeteemalla sekä luonnon herättämiin tunteisiin liittyvillä kysymyksillä), 2) millaisia syitä jäsenillä on sille, että he eivät osallistu paikallisyhdistyksen järjestämään toimintaan, sekä 3) millainen toiminta jäseniä kiinnostaa. Tarkoituksena oli myös muistuttaa kyselyn ohessa jäseniä aktivoitumisen mahdollisuuksista.

Kysely toteutettiin Surveypal-kyselyohjelmistolla, ja kyselylomake oli verkossa avoinna 6.5.–19.5.2019. Kohderyhmäksi valittiin Suomen luonnonsuojeluliitto Pori ry:n jäsenet (aiemmin nimeltään Porin seudun ympäristöseura). Linkki kyselylomakkeelle saateviesteineen lähetettiin sellaisille ko. yhdistyksen jäsenille, joiden sähköpostiosoite oli saatavilla jäsenrekisterissä, eli yhteensä 142 jäsenelle. Sähköpostiosoitteista 22 ei ollut toiminnassa, joten kyselyn voidaan ajatella tavoittaneen 120 jäsentä. Kyselyyn vastaamisesta muistutettiin myös yhdistyksen Facebook-sivuilla.

Kyselyyn vastasi 30 jäsentä (vastausprosentti oli 25 %, jos jätetään pois ne vastaajat, joita viesti ei tavoittanut sähköpostiosoitteen toimimattomuuden vuoksi). Vastaamisen kesto oli arvioitu alakanttiin 5–10 minuutiksi, sillä keskimäärin vastaajat käyttivät aikaa lomakkeen täyttämiseen 15 minuuttia. Kertynyt aineisto säilytetään Satakunnan piirillä. Kyselyyn vastattiin nimettömänä, eikä kyselylinkkejä ollut yksilöity, joten vastaajia ei voida yhdistää heidän henkilötietoihinsa. Vastaajilta kysyttiin lomakkeen lopussa taustatietoina sukupuolta, ikää (luokiteltuna), koulutustaustaa ja työtilannetta. Kyselylomakkeelle oli lipsahtanut virhe liittyen vastaajien iän luokitteluun (alle 18-vuotiaat ja seuraavana ikäluokkana 19-vuotiaista eteenpäin), mutta todennäköisesti vastaajien joukossa ei ollut kovin montaa 18-vuotiasta, joka olisi virheen vuoksi kokonaan jättänyt vastaamatta.

1.2 KYSELYLOMAKKEEN LAADINTA

Kyselylomake koostui kysymyksistä liittyen tunteisiin ja ajatuksiin luonnosta ja ympäristöongelmista sekä kysymyksistä, jotka koskivat luonnonsuojeluliiton ja paikallisyhdistysten jäsenyyttä ja jäsenen osallistumista toimintaan. Kyselyn suunnittelussa hyödynnettiin kolmea aiempaa SII:n keskusjärjestön tai paikallisyhdistysten käyttämää kyselyä (Suomen luonnonsuojeluliiton jäsenkysely 2015, Jyväskylän seudun luonnonsuojeluyhdistyksen jäsenkysely 2015, Suomen luonnonsuojeluliiton kysely uusille jäsenille ja kuukausilahjoittajille 2019). Lisäksi luontosuhdetta mittaavissa kysymyksissä oli mukana lainauksia valmiista kysymyspatteristoista, joko suoraan suomennettuina, sovellettuina tai niistä inspiroituneina (Edwards & Baglioni 1993, Mayer & Frantz 2004, Nisbet ym. 2009). Lomakkeella oli väitteitä liittyen luonnon herättämiin myönteisiin ja kielteisiin tunteisiin ja tuntemuksiin, tunteiden ja toiminnan yhteyteen, kokemukseen toiminnan vaikutuksista tai merkittävydestä, ”vastuunpakoilusta” tai välttelystä/selittelystä. Myös ympäristötunteiden osalta hyödynnettiin aiemmin käytössä ollutta mittaristoa, joskin kevennettynä ja muokattuna (Saine 2019).

Kyselylomakkeen kysymyksiin vastattiin joko Likert-asteikolla (samaa tai eri mieltä, voimakkuus, merkittävyys) tai yksinkertaisilla ”rasti ruutuun” -vaihtoehdoilla. Lisäksi mukana oli pari avointa kysymystä. Toisessa avoimessa kysymyksessä kysyttiin, millaista toimintaa jäsen voisi ajatella itse järjestävänsä paikallisyhdistyksessä – jatkotoimenpiteiden kannalta haasteellista on, että kyselyyn vastattiin nimettömänä, eikä kysymykseen vastanneisiin siis voida ottaa yhdistyksen puolesta yhteyttä.

Jos haluat tarjota osaamistasi ja aikaasi paikallisyhdistykselle, otathan rohkeasti yhteyttä paikallisyhdistyksesi hallitukseen!

1.3 HAASTATTELUJEN TOTEUTUS JA TAVOITTEET

Kyselylomakkeen linkin lähettämisen yhteydessä jäseniltä kysyttiin sähköpostitse halukkuutta osallistua yksilö- tai ryhmähaastatteluun, jonka tavoitteena oli syventää kyselytutkimuksen teemoja. Haastattelusta kiinnostuneita pyydettiin ottamaan yhteyttä haastattelijaan sähköpostitse. SII Porin jäsenten lisäksi haastattelukutsu jaettiin ko. paikallisyhdistyksen Facebookissa, jonka kautta tavoiteltiin myös sellaisia ihmisiä, jotka eivät olleet SII:n jäseniä, mutta jotka ovat kiinnostuneita yhdistyksen toiminnasta. Lisäksi haastattelukutsu lähetettiin SII:n Satakunnan piirin hallituksen jäsenille, ja lisäksi lähestyttiin muutamaa toiminnassa mukana olevaa tai ollutta jäsentä henkilökohtaisesti. Tavoitteena oli haastatella 2–5 jäsentä sekä 2–5 paikallisyhdistyksen tai piirin toimintaan aktiivisesti osallistunutta tai osallistuvaa henkilöä.

Loppujen lopuksi haastatteluun osallistumisesta kiinnostuneita oli kuusi henkilöä: 3 Porin paikallisyhdistyksen jäsentä, jotka eivät olleet luottamustoimissa paikallisyhdistyksessä tai piirissä (jatkossa ”jäsen”), sekä 3 henkilöä, jotka ovat tai ovat olleet aktiivisesti ja tiiviimmin mukana joko piirin tai paikallisyhdistysten toiminnassa viime vuosina (jatkossa ”aktiivi”). Jäsenistä kaksi oli ollut Suomen luonnonsuojeluliiton jäseniä jo pitkään, ja yksi vasta lyhyemmän aikaa. Yksi jäsenistä kertoi olleensa jäsen ”siitä asti kun mä älysin että sellainen on Porissa”.

Kaikki haastattelut toteutettiin kasvotusten ja yksilöhaastatteluina, mutta haastateltaville tarjottiin myös mahdollisuutta osallistua ryhmähaastatteluun. Haastattelut toteutettiin haastateltavan ehdottamassa paikassa, joko haastateltavan kotona, kahvilassa, toimistotiloissa tai ulkona metsässä. Haastattelut järjestettiin päiväaikaan elokuussa 2019, viikoilla 33–35. Haastattelujen kesto oli noin 55 minuuttia – 1 tunti 30 minuuttia, keskimäärin noin 1 tunti 10 minuuttia (haastattelutallenteiden keston mukaan). Haastattelutilanteissa ei ollut läsnä muita kuin haastattelija ja haastateltava, pois lukien kahvilassa muut asiakkaat samassa tilassa ja yhdessä haastattelussa haastatellun koira.

Haastattelut tallennettiin älypuhelimien ääninauhurisovelluksella, ja kertynyt aineisto litteroitiin tekstiksi kokonaisuudessaan. Tekstiksi purettua aineistoa kertyi 74 liuskaa. Aineisto anonymisoitiin siten, että siitä poistettiin tietoja, joiden perusteella haastateltavat olisivat tunnistettavissa (kuten henkilöiden nimiä tai asuinpaikkoja). Erilaisten paikannimien tai vastaavien osalta käytettiin harkintaa sen mukaan, aiheuttivatko ne tunnistamisen vaaran vai olivatko ne lähinnä esimerkkejä tietyistä ympäristöongelmista jollain alueella. Litteroimisen jälkeen äänitallenteet hävitettiin ja anonymisoitu, tekstiksi purettu aineisto säilytetään raportin laatijan hallussa. Raportissa esitetyjä sitaatteja ei ole merkitty haastateltavan ominaisuuksiin viittaavin tunnistetiedoin haastateltavien tunnistamisen välttämiseksi, mutta joissain kohdissa on mainittu, onko kyseessä jäsenen vai aktiivin esiin tuoma ajatus.

1.4 TEEMAHAASTATTELU MENETELMÄNÄ JA HAASTATTELU-TEEMOJEN VALINTA

Haastattelumenetelmäksi valittiin teemahaastattelu, joka sijoittuu täysin strukturoidun ja strukturoimattoman haastattelun väliin: haastattelussa käsiteltävät teemat oli ennalta määritelty, mutta kysymysten tarkka muotoilu ja järjestys sekä käsiteltyjen teemojen laajuus vaihteli, eikä kaikilta haastatelluilta kysytty samoja kysymyksiä (Valli 2018). Teemahaastattelua käytetään esimerkiksi tilanteissa, joissa halutaan syventää tai selventää aiemmin kerättyä tietoa jostain aihealueista (Hirsjärvi & Hurme 2000). Sen tarkoituksena on välittää kuvaa haastateltujen ajatuksista, kokemuksista ja tunteista liittyen tiettyihin teemoihin (Hirsjärvi & Hurme 2000). Teemojen tulee olla väljiä, jotta ne tavoittaisivat ilmiöön liittyvän todellisen moninaisuuden (Hirsjärvi & Hurme 2000). Teemahaastattelussa haastateltavan on suotavaa olla jossain määrin aktiivinen ja osoittaa kuuntelevansa, jolloin tilanne on luontevampi haastateltavalle (Valli 2018), mutta kyse ei ole kuitenkaan vapaamuotoisesta keskustelusta. Pääosin haastattelija onnistui pysymään roolissaan, mutta hetkittäin haastattelija sortui liikaan keskustelumaisuuteen yrittäessään saada haastateltua avautumaan ajatuksistaan.

Teemahaastattelujen aineiston analyysissä ollaan kiinnostuneita asiasisällöstä, ei esimerkiksi vuorovaikutuksesta, joten litteroinnissa riittää kaiken sanotun purkaminen, ei siis ole välttämätöntä purkaa äännähdyksiä tai painotuksia (Hyvärinen ym. 2010, Valli 2018). On kuitenkin muistettava, että litteroitaessa tavoitetaan vain osa haastattelutilanteesta tarjolla olleesta informaatiosta, ei esimerkiksi ei-verbaalisia viestejä tai sanotun sävyjä (Hyvärinen ym. 2010). Aineistoa tulkitaan kuvailemalla ja järjestelemällä, tuomalla esiin mistä se rakentuu, tiivistämällä merkityksiä, etsimällä toistuvia ja yleisiä teemoja, luokittelemalla, yhdistelemällä ja vertailemalla ja näitä kaikkia tulkitseamalla (Hirsjärvi & Hurme 2000). Tulkinta on subjektiivista, eikä aineisto ole koskaan loppuun tulkittu (Hyvärinen ym. 2010). Laadullisessa tutkimuksessa tulokset eivät ole yleistettävissä, mutta ne voidaan kuitenkin suhteuttaa aineiston ulkopuolelle ja pohtia, kertovatko ne yleisemmistä ilmiöistä (Hyvärinen ym. 2010). Tässä raportissa teemoittelun pohjalta tehdyt johtopäätökset on erotettu havainnoista ja tuloksista erilliseen lukuun, jossa tuloksia on pyritty liittämään joihinkin ajankohtaisiin käytännön ongelmiin (Hyvärinen ym. 2010).

Haastattelurunkoa laadittaessa ja teemoja valittaessa hyödynnettiin ideoinnissa luontoaiheista kirjallisuutta sekä aiempia tutkimuksia ja luontosuhteen osalta valmiita mittaristoja (ks. Kyselylomakkeen laadinta, lisäksi Minkkinen 2018) sekä jäsenille aiemmin lähetettyä kyselylomaketta ja kyselyn tuloksia. Teemoiksi valikoitui 1) haastateltavan suhde tai yhteys luontoon (esim. muutokset suhteessa, siihen vaikuttaneet tekijät, tunneulottuvuus, henkinen ulottuvuus), 2) haastateltavan asenteet ja käsitykset luonnonsuojeluun liittyen (yleisellä tasolla, ei tiettyyn järjestöön liittyen), 3) ajatukset piirin tai paikallisyhdistyksen toiminnasta (kehittämisideat, oma osallistuminen) sekä 4) aktiiveille esitetyt kysymykset esimerkiksi toiminnan haasteista. Kolmeen ensin mainittuun teemaan liittyviä kysymyksiä esitettiin kaikille haastatelluille, mutta kysymykset vaihtelivat.

2. KYSELYTUTKIMUKSEN TULOKSET

2.1 TAUSTATIETOA VASTAAJISTA

Vastaajista 57 % oli iältään 50–69-vuotiaita. 37 % vastaajista kuului ikäryhmään 30–49-vuotiaat. Loput olivat nuorempia tai eivät halunneet kertoa ikäänsä. Vastaajissa ei ollut alle 18-vuotiaita eikä yli 69-vuotiaita. Vastaajista naisiksi itsensä määritteli 57 % ja miehiksi 43 %.

Koulutustaustaltaan vastaajien joukko oli moninainen, joskin hieman painottunut korkeakoulutettuihin: 33 % oli lukio- tai ammatillinen tutkinto tai molemmat, 10 % oli opistotason koulutus, ja 53 % oli suorittanut alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon tai jatko-opinnot korkeakoulussa. Yksi vastaaja ei halunnut kertoa koulutustaastaansa. Vastaajat olivat työsuhteessa tai yrittäjiä (63 %), työttöminä (3 %) tai eläkkeellä (33 %). Esimerkiksi opiskelijoita vastaajien joukossa ei ollut.

Suurempi osa (60 %) vastaajista koki olevansa ensisijaisesti valtakunnallisen luonnonsuojeluliiton jäsen, ja 20 % koki ensisijaisesti kuuluvansa paikallisyhdistykseen. 20 % ei osannut sanoa, kumpaan ensisijaisesti koki kuuluvansa. (Kyselyssä ei ollut vaihtoehtoa, jossa vastaaja olisi voinut vastata kuuluvansa molempiin samantarvoisesti, ja osa niistä, jotka eivät osanneet ensisijaisuutta määrittää, onkin voinut kokea kuuluvansa yhtäläillä molempiin.) 83 % vastaajista ei ollut toiminut puheenjohtajana, varapuheenjohtajana, muuna luottamushenkilönä tai työntekijänä luonnonsuojeluliiton keskusjärjestössä, piirissä tai paikallisyhdistyksessä, ja loput olivat toimineet jossakin tai joissakin näistä rooleista.

Koska vastaajajoukko on varsin pieni, ei tuloksia pääosin lähdetty erittelemään taustaltaan erilaisten vastaajien kesken.

2.2 LUONTOSUHDE JA LUONTOTUNTEET

Kyselyn vastaajille esitettiin erilaisia väittämiä heidän luontosuhteeseensa liittyen (Taulukko 1). Monet kokivat luonnossa myönteisiä tunteita, mutta osa oli kokenut luonnon tilaan liittyen myös lamauttavia vaikeita tunteita. Sekä Suomen luonnon tila että maailmanlaajuiset ympäristöongelmat huolestuttivat monia, ja pääosin vastaajat myös toimivat tilannetta parantavalla tavalla. Tunteilla koettiin olevan vaikutusta omaan toimintaan, ja toiminnalla koettiin olevan merkitystä. Moni ajatteli, että ihmiset yleisesti ottaen ovat erkaantuneet luonnosta, mutta moni ajatteli kuitenkin oman hyvinvoinnin olevan riippuvainen luonnon hyvinvoinnista tai koki, että on itse osa luontoa. Luonnossa useimpien mieliala koheni, ja moni vastaaja ajatteli, että luonnosta huolehtimalla voi huolehtia samalla itsestään.

Taulukko 1. (ks. seuraava sivu) Vastaajien luontosuhdetta kuvailevia väitteitä (asteikolla 1–5: täysin samaa mieltä – täysin eri mieltä). Eriväriset pylväät kuvaavat osuuksia (%) vastaajista: kuinka suuri osa vastaajista ajatteli väitteen kuvaavan häntä kuinkakin hyvin. Osaa väitteistä on lyhennetty tilan säästämiseksi, mutta alkuperäiset väitteet voi tarkistaa kyselylomakkeelta (Liite 1).

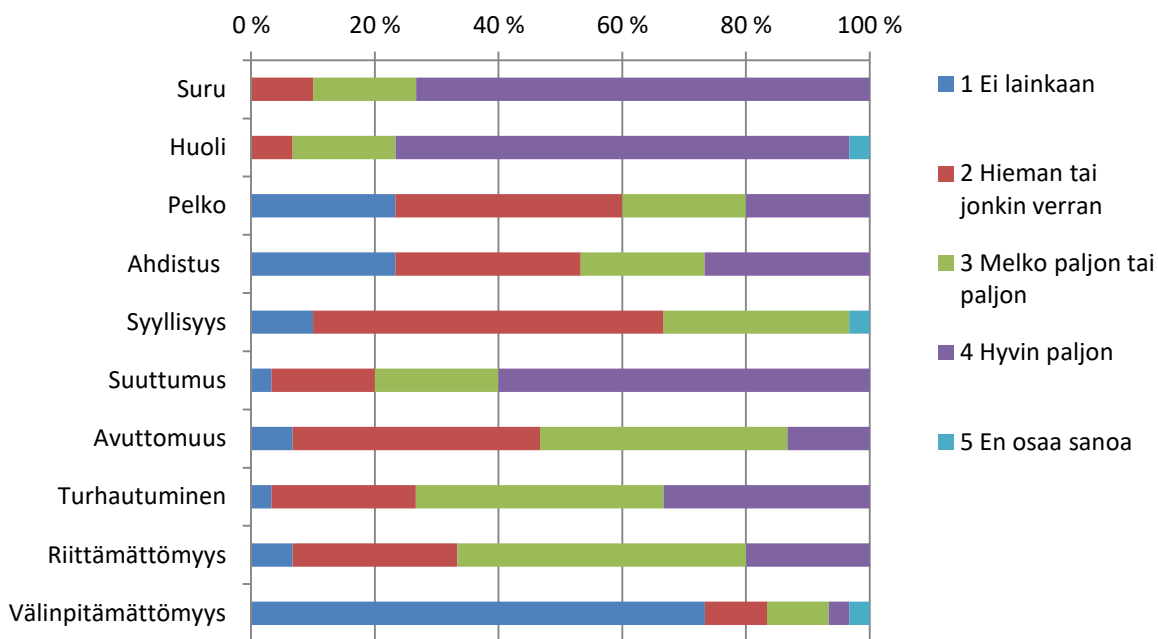

Vastaajilta tiedusteltiin myös, kuinka voimakkaasti he kokevat erilaisia kielteisiä tunteita, kun he ajattelevat ympäristöongelmia (paikallisia, alueellisia tai maailmanlaajuisia muutoksia, jotka ovat haitaksi tai uhaksi luonnolle, yksittäisille lajeille tai eliöyksilöille) tai sitä, miltä heistä tuntuu, jos he näkevät luonnon pilaamista tai tuhoamista (Taulukko 2). Monet (vähintään 60 % vastaajista) kokivat hyvin paljon surua, huolta ja suuttumusta ajatellessaan ympäristöongelmia tai luonnon tuhoamisen näkemistä.

Voimakkuudeltaan vaihtelevaa välinpitämättömyyttä tunsi 23 % vastaajista, ja loput eivät kokeneet lainkaan välinpitämättömyyttä ympäristöongelmiin liittyen. Ahdistuksen voimakkuuden suhteen kokemukset jakautuivat varsin tasaisesti: 23 % ei tuntenut lainkaan ahdistusta, 30 % tunsi sitä hieman tai jonkin verran, 20 % melko paljon tai paljon ja 26 % hyvin paljon.

Ympäristöongelmia ajatellessa tunnettiin erityisesti voimakasta surua, huolta ja suuttumusta

Taulukko 2. Ympäristöongelmien vastaajissa herättämät tunteet ja tunteiden voimakkuus. Eriväriset pylväät kuvaavat osuuksia (%) vastaajista: kuinka suuri osa vastaajista koki tunnetta kuinkakin paljon (ei lainkaan, hieman tai jonkin verran, melko paljon tai paljon, hyvin paljon, tai ei osannut sanoa).

2.3 SYYT KUULUA LIITTOON / PAIKALLISYHDISTYKSEEN

Luonnonsuojeluliittoon ja sen paikallisyhdistykseen kuulumisen suhteen vastaajilla oli monenlaisia syitä (Taulukko 3). Uhanalaisten lajien suojelulla, halulla vaikuttaa luontoon myönteisellä tavalla ja monimuotoisuuden heikkenemisen torjunnalla oli 90 %:lle vastaajista suuri tai erittäin suuri merkitys liittoon kuulumisen kannalta. Myös ilmastonmuutoksen hillintä, luontoharrastus ja luonnon arvostus, metsien ja soiden suojelu, tiedonsaanti, vastuullisuuden ja elämäntapojen kestävyden edistäminen, vesien suojelu ja huoli kulutuksen määrän kasvusta olivat monelle (vähintään 75 %:lle vastaajista) merkittäviä syitä.

Sen sijaan esimerkiksi paikallisyhdistysten toiminnalla oli suuri tai erittäin suuri merkitys vain 20 % vastaajista, useimmille (60 %) sillä oli pieni tai kohtalainen merkitys. Eniten ”ei lainkaan merkitystä” -vastauksia keräsivät ympäristöahdistuksen lievittäminen (27 %), liiton jäsenedut (20 %) ja samanhenkisten ihmisten seura (13 %).

Lisäksi muutamat vastasivat myös omin sanoin kysymykseen siitä, onko liittoon kuulumiselle muita heille itselleen merkittäviä syitä:

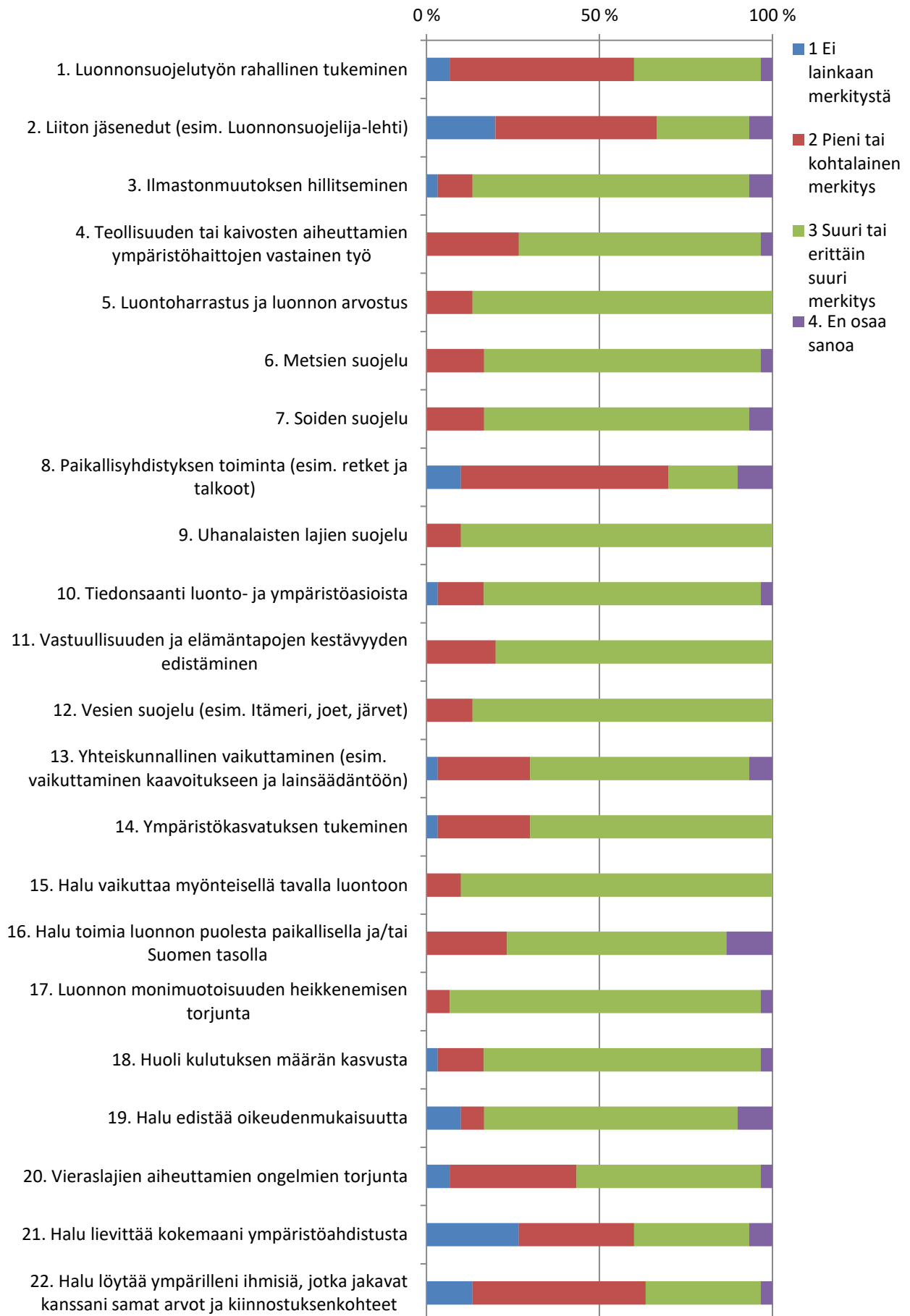
”Yritän eri tavoin vaikuttaa luonnonsuojelun edistämiseen ja ihmisten asenteisiin.”

”Olla osa kansainvälistä liikettä maailmanlaajuisten ympäristöongelmien ratkaisemiseksi paikallistason toiminnalla.”

”Minusta luonnon suojeleminen ja sen kannattaminen yhdistykseen kuulumisella on itsestäänselvyys ja sen pitäisi olla kansallisvelvollisuus.”

”Toivon Luonnonsuojeluliitolta aktiivista panosta luonnon monimuotoisuuden vaalimisen edistämisestä niin valtakunnallisella kuin paikallisellakin tasolla!”

Taulukko 3. (ks. seuraava sivu) Vastaajien syitä kuulua luonnonsuojeluliittoon. Asteikkona syyn merkittävyys: ei lainkaan merkitystä, pieni tai kohtalainen merkitys, suuri tai erittäin suuri merkitys, ei osaa sanoa. Eriväriset pylväät kuvaavat osuuksia (%) vastaajista: kuinka suuri osa vastaajista on vastannut tietyllä tavalla.

2.4 MILLAISESTA TOIMINNASTA KIINNOSTUNUT

Kyselyyn vastanneet jäsenet olivat kiinnostuneita osallistumaan (kuulijana, kävijänä, talkoolaisena, vapaaehtoisena järjestäjänä tms.) hyvin monenlaiseen toimintaan, jota Satakunnan piiri tai Porin paikallisyhdistys voisi järjestää (Taulukko 4).

Jäsenet ja luottamustoimissa toimineet eivät juurikaan eronneet toisistaan: molempien joukossa oli lähes kaikkien toimintojen osalta sekä kiinnostuneita että ei-kiinnostuneita. Vain luontoaiheinen open mic -tilaisuus (runoilta/päiväkirjaklubi) ei kiinnostanut kyselyyn vastanneita luottamustehtävissä toimineita. Kiinnostavaa oli, että luottamustehtävät eivät erityisesti kiinnostaneet kaikkia niissä toimineita, kuten eivät kokouksetkaan. Vielä luottamustoimissa toimimattomien jäsenten joukossa oli muutamia, joita kokoukset ja luottamustoimet kiinnostivat.

Erityisesti vastaajia kiinnostivat erilaiset retket, talkoot, luennot/seminaarit ja vastaavat tilaisuudet, vetoamukset sekä valokuvanäyttely.

Vastaajista neljällä oli antaa erilaisia ehdotuksia siitä, miten he voisivat olla paikallisyhdistyksen toiminnassa mukana. Vastaajat olivat kiinnostuneita järjestämään retkiä, roska- ja vieraslaajatalkoita tai luontoaiheisen valokuvanäyttelyn, keikkailemaan bändinsä kanssa sopivassa tilaisuudessa, toimimaan lasten kanssa, pitämään alustuksen, järjestämään paneelin tai pitämään luennon hyvinvointivaikutuksista luennon. Lisäksi yksi vastaaja vastasi avoimeen kenttään, että ”kiinnostusta riittää, aikaa valitettavasti hyvin vähän”.

2.5 SYYT PASSIIVISUUDELLE

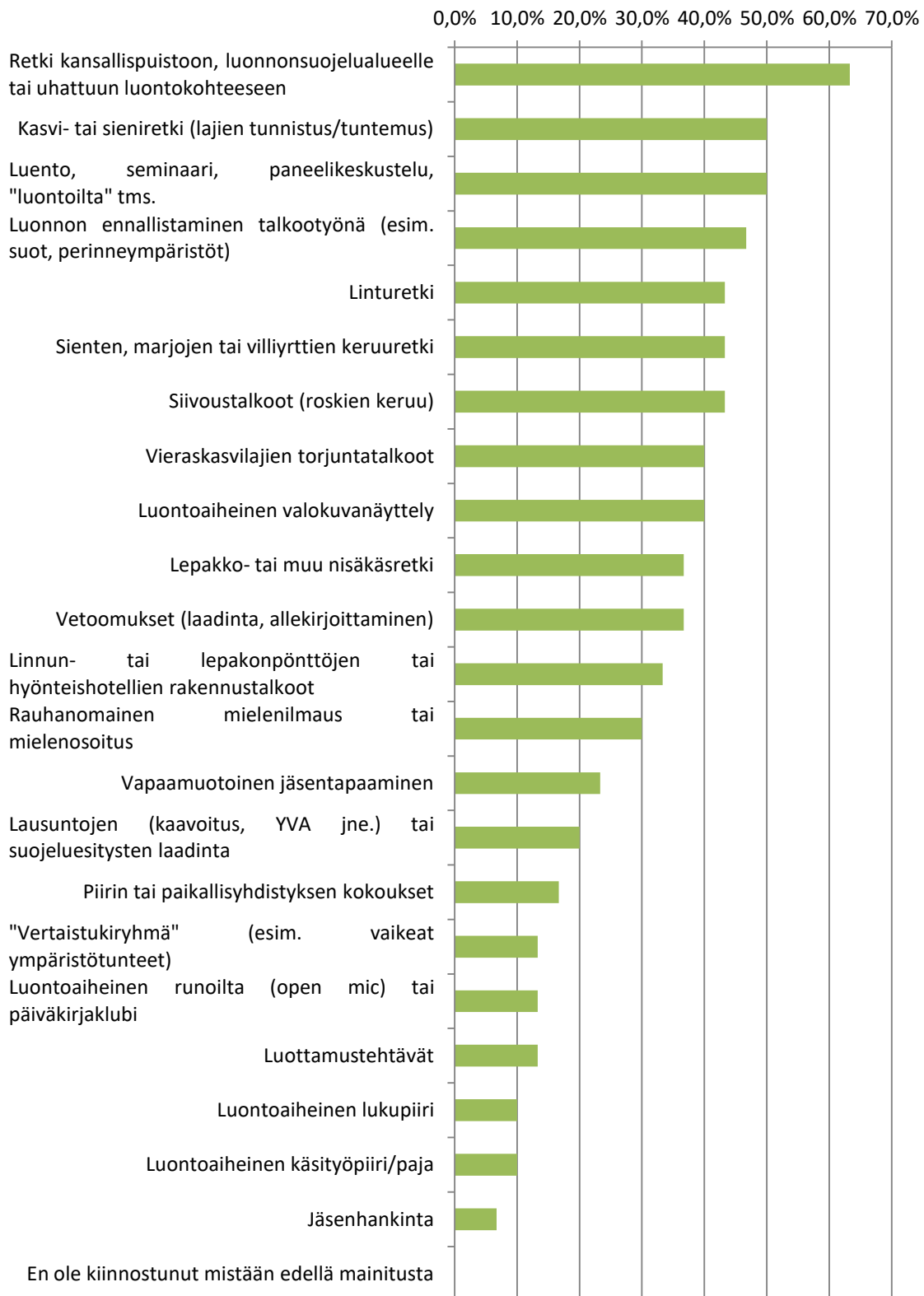
Jäsenillä oli monia erilaisia syitä sille, miksi he eivät osallistu toimintaan lainkaan tai aktiivisesti (Taulukko 5). Useimmille syinä oli se, ettei osallistumiseen ole aikaa (43 % oli väitteen kanssa täysin samaa tai jokseenkin samaa mieltä) tai se, ettei heillä ole mahdollisuutta sitoutua säännölliseen vapaaehtoistoimintaan (43 %). 63 % ajattelikin, että voisi silloin tällöin osallistua toimintaan, mutta ei halunnut sitoutua. Moni myös ajatteli, että jäsenmaksun maksaminen oli heille sopivin tukimuoto (40 % oli täysin samaa tai jokseenkin samaa mieltä). 70 % liikkui luonnossa mieluummin yksin kuin lähti ohjatulle retkelle.

Toiminta kiinnostaa, mutta osallistumiseen ei välttämättä ole aikaa – ainakaan jos siihen pitää sitoutua.

Joillekin osallistumisen esteenä oli se, etteivät he tienneet, järjestääkö paikallisyhdistys jotain toimintaa, heillä ei ollut varaa osallistua, heillä ei ollut osallistumiseen tarvittavaa jaksamista, he halusivat vältellä luntoon liittyvää ahdistusta tai heitä jännitti osallistua tapahtumiin, jossa oli heille vieraita ihmisiä. Osa (20 %) koki, ettei heillä ollut riittävästi tietoa luonnosta, jotta he voisivat osallistua paikallisyhdistyksen toimintaan. Toisaalta 37 % ajatteli, että heillä olisi asiantuntemusta, jota he voisivat hyödyntää vapaaehtoistojensa. Nämäkin ovat kaikki asioita, joihin kannattaa kiinnittää huomiota toiminnan kehittämisessä: miten madaltaa kynnystä osallistua?

Tulosten perusteella vaikuttaa siltä, että pelko luonnonsuojelijaksi leimautumisesta sen sijaan ei ole merkittäviä aktiivisuuden vähäisyyden selittäjä. Yli puolet vastaajista ajatteli, että paikallisyhdistys on järjestänyt jotain heitä kiinnostavaa toimintaa, mutta kaikki eivät näin kokeneet.

Taulukko 4. Millaiseen luonto- tai luonnonsuojeluaiheiseen toimintaan jäsenet olivat erityisen kiinnostuneita osallistumaan Satakunnassa tai Porissa.

Taulukko 5. Syitä jäsenten passiivisuudelle. Väitteisiin vastattu asteikolla 1-5: täysin samaa – täysin eri mieltä. Joitain väitteitä on lyhennetty, mutta niiden alkuperäinen muodon voi halutessaan tarkistaa kyselylomakkeelta (Liite).

3. HAASTATTELUJEN TULOKSET

Tekstin lomassa olevissa sitaateissa esitetään haastateltujen kertomaa sellaisenaan, joskin lukemisen helpottamiseksi tekstin lomasta on poistettu haastattelijan kuuntelemista osoittavat kommentit ja myötäilyt (kuten ymmm, aivan, niin niin) sekä poistettu joidenkin sanojen toistoja ja puhekielisyttä (niinku, niinko). Hakasulkeisiin on merkitty huomioita esimerkiksi siitä, jos haastateltava nauraa, ja lisäksi niihin on merkitty tarkennuksia, jotka helpottavat sitaatin ymmärtämistä. Merkeillä (--) tarkoitetaan haastattelusta poistettua kohtaa (sanomaa on tiivistetty, välistä on poistettu johonkin muuhun aiheeseen liittyvää puhetta ja paikoin myös haastateltavan tunnistettavuuden välttämiseksi). Joistain kohdista on sekä poistettu tekstiä, että korvattu se selittävällä tekstillä. Pilkut ja pisteet eivät ole sitaateissa kielipillisesti oikeaoppisissa paikoissa, vaan niillä on kuvattu puheessa esiintyviä hyvin lyhyitä (,) tai hieman pidempiä taukoja (.) . Jos tauko on ollut useiden sekuntien pituinen, se mainitaan sulkeissa (tauko). Alleiviivattu sana on lausuttu painottaen. Luontosuhteen ja luonnonsuojelukäsitysten osalta haastateltuja ei pääosin erotella toisistaan, mutta liiton ja paikallisyhdistysten toimintaan liittyvissä aiheissa on joissain paikoin mainittu, onko ajatus jäsenen vai aktiivin.

3.1 LUONTOSUHDE

3.1.1 Oman luontosuhteen kuvailu

Haastatellut lähestyivät luontosuhdettaan hieman eri suunnista, eli he ymmärsivät tai määrittivät sen hieman eri tavoin. Eräs haastatelluista antoi selkeän kuvauksen siitä, mitä luontosuhde hänelle tarkoitti, ja hänen määritelmässään olivat mukana monet elementit, joita muutkin käyttivät kuvaillessaan luontosuhdettaan:

”luontosuhde on sitä on oppinu olemaan luonnossa tai mitä se merkitsee itelle. Millanen rooli sillä on omassa elämässä. Että se että ylipäätään pitääkö sitä tärkeänä. Et jos aatellaan et ei oo luontosuhdetta ollenkaan ni sitä voi sitte elää jossain sisätiloissa ja pelimaailmassa [naurahtaa] ja näin eikä, sitä ei ajattele koskaan eikä kaipaa sinne ikinä. Että omalla kohdalla mä aattelen et se on sitä et on ollu lapsesta asti luonnossa, pitää sitä tärkeänä, se on semmonen keskeinen asia, elementti. Elämässä”

Kyseisessä määritelmässä korostuu luonnon merkitys ja rooli itselle: pitääkö sitä tärkeänä (itselle tai luonnon itsensä vuoksi) sekä se, kaipaako sinne ja viettääkö siellä aikaa. Osa haastatelluista lähestyikin aihetta erityisesti luonnon tai itse luontosuhteen tärkeyden näkökulmasta: luonto tai suhde luontoon on ”tosi tärkeä” tai merkitsee paljon itselle; luonto antaa voimia ja on tärkeä oman hyvinvoinnin kannalta tai ”perustavaa laatua oleva osa elämää”. Toiset taas lähtivät lähestymään aihetta sen kautta, millaiset ympäristöt tai mitkä asiat luonnossa ovat itselle tärkeitä. Eräs haastateltu kertoi saariston ja merenrannan olevan luontosuhdettaan määrittävä tärkeä tekijä ja se, ”mistä saa eniten”. Luontosuhdetta määriteltiin myös itselle tärkeiden luontoharrastusten tai ammatin ja ammatillisen suhteen kautta.

Luontosuhteen ohessa haastattelijan käyttämä luontoyhteys-sana ei tuntunut ainakaan kaikille luontevalta (”en mä koskaan mitään luontoyhteys sanaa, ajatellutkaan.”)

Haastateltu saattoi myös liittää luontosuhteeseen kokemuksen siitä, että tuntee olevansa osa luontoa tai maailmankaikkeutta. Joidenkin haastateltujen kohdalla oli jopa erikoista puhua *suhteesta* luontoon, koska osa koki itsensä ja luonnon niin selkeästi osana samaa kokonaisuutta:

”Meis on samoja alkuaineita ja alkuaineiden sisällä sit näit hiukkasia jotka värähtelee eli me ollaan ihan fyysisestikin kaikki ihan sitä samaa mitä on tää maapallo ja luonto ja koko universumi. Et se on semmonen, ajatus joka mulle tuli ihan pienenä ja se on oikein vahvistunu”

Toisille luontoon kuuluminen oli itsestäänselvyys ainakin tiedollisella tasolla: ”ihminen on osa luontoo ajatteli niin tai ei” ja ”luonnon kiertokulkuun tästä palataan sit kuitenkin ennemmin tai myöhemmin”. Osa haastatelluista kuvaili kokemusta siitä, milloin tai millaisessa paikassa he kokivat olevansa osa luontoa. Yhdelle kokemus osana luontoa olemisesta oli selkein merellä tai meren rannalla, ja metsä taas oli hänelle lähinnä mukava paikka, jossa käydä. Toinen kuvaili, että tunsii olevansa osa luontoa ollessaan yksin (ilman muita ihmisiä) ulkosalla esimerkiksi aamuvarhaisella, kun oli vielä hiljaista (ei ihmisten aikaansaamaa melua) ja voi seurata, miten linnut alkavat heräillä.

Parille haastatellulle luontosuhteeseen kuului lisäksi jonkinlainen henkinen, hengellinen tai uskonnollinen ulottuvuus:

”mä aattelen sillai et kaiken takana on sellainen suuri rakkaus, ja luonnosta huolehtiminen liittyy siihen sit myöskin ja kaikki mitä mä teen ni liittyy siihen”

”et se on se uskonto jota mä tunnustan et se luonto on se ylimmäinen et luontoo pitäs kunnioittaa ja kuunnella, et ihmisen suurimmat virheet tulee ain siit et kuvitellaan et voi hyödyntää kuinka paljon vaan eikä mitään muka tapahdu”

Yksi haastatelluista kertoi kokevansa luonnon pyhänä, ja se vaikutti esimerkiksi siihen, miten luonnossa oli hänen mielestään sopivaa toimia ja miten luontoa voi hyödyntää. Hänen mielestään metsässä voi kokea hartaan tunnelman, ja metsä oli hänelle rauhoittumispaikka ja kokonaisvaltainen kokemus. Hänen mielestään on ”vähän pyhäinhävästys”, jos metsässä kuuntelee vaikkapa musiikkia kuulokkeista, ja metsässä kuljettaessa tulee kunnioittaa sitä, että kuljetaan ”toisten olentojen olohuoneessa”. Pyhyden kokemus liittyynee myös haastatellun hämmennykseen siitä, että jokin alue voidaan määrittää luonnoltaan arvottomaksi, sekä pyrkimykseen arvostaa ja kunnioittaa luontoa kaikkineen.

Yksi haastatelluista kertoi myös mystisistä, sadunomaisista ajatuksistaan luontoon liittyen:

”pienestä lähtien nähny kaikkia keijuja ja metsänhenkiä ja tällaisia ja sitten tehnyt niistä lauluja ja runoja ja kertomuksia (--) Eihän ne oo totta, mutta ei sillä oikeestaan oo väliä [nauraa], ne on osa mua. Ja ne on kivoja ajatuksia ja semmosia lohduttavia”

Haastateltu selvensi myös, ettei näe ristiriitaa tieteellisen maailmankatsomuksensa, hengellisen maailmankatsomuksensa ja sadunomaisten uskomusten välillä, vaan ajatteli, että ne kaikki ovat osa häntä itseään.

Osa haastatelluista kertoi vierastavansa yliluonnollisiksi miellettyjä asioita tai luonnon mystifioimista, eivätkä ne kuuluneet osaksi heidän luontosuhdettaan. On kuitenkin huomattava, että he tarkastelivat asiaa eri tavoin kuin hengellisestä luontosuhteesta kertoneet eli heillekin luonnon kunnioittaminen oli tärkeää, mutta ilman henkisyttä. Haastatellut kertoivat pitävänsä itseään ”realistina” tai ajattelivat, että monet yliluonnollisina pidetyt asiat ovat nekin luonnollisia asioita.

”Semmonen vielä että luontoo mystifoidaan, ajatellaan et on luonnonhenkiä tai jotain muuta ni, jotenkin siinä tulee mun mielest vähän semmonen. Ihmisen perimmäinen tarve löytää semmonen kadotettu paratiisi tämmönen utopia, kuvitteellinen onnela. (--) Luonto ei oo hyvä”

eikä paha, luonto on arvoneutraali. Ihminen määrittelee asioita, luonto ei määrittele, ne on tai ei ole”

Luonnonvaraisena elävät eläimet, mutta myös ihmisten hoidossa olevat luontokappaleet, lapsuudesta tärkeät kotieläimet, mökin lähistöllä eläneet kesyt lokit tai lemmikit kissoista kilpikonniin mainittiin luontosuhteeseen vaikuttaneina tai itselle tärkeinä. Osa haastatelluista kertoi eläimiin liittyvistä harrastuksista, kuten lintujen havainnoimisesta, kalastuksesta ja ratsastuksesta, joissa tosin kaikissa eläin on varsin erilaisessa roolissa. Luonnossa liikkuminen oli voinut tulla tutuksi eläinten kanssa, koira ulkoiluttaen tai maastossa ratsastaen, tai eläimiä seurattaessa, kuten lintuja havainnoidessa. Lemmikkieläinten ajateltiin herättävän myönteisiä tunteita, ja lemmikit nähtiin myös mahdollisena apuna tunteiden ilmaisemisessa ja toisaalta vuorovaikutuksessa. Eläimiin liittyen yksi haastatelluista muistutti siitä, että ihmisillä on vastuu (ainakin hoidossaan olevista) eläimistä, ja ihmisten tulee huolehtia eläinten elinympäristöstä ja kohdella ”hyvin ja kauniisti” eli kärsimystä tuottamatta myös tuotantoeläimiä (haastatellun mukaan hän ei itse välittänyt lihasta ruokana, mutta hän piti kuitenkin eläinten syömistä luonnollisena asiana).

3.1.2 Lapsuudesta aikuisuuteen: luontosuhteen synty ja muutos

Kaikki haastateltavat kertoivat luonnon olleen heille tärkeä lapsuudesta saakka: joko se oli paikka, jossa he ovat kulkeneet (”seikkailemassa”) tai viettäneet aikaa lapsesta saakka, tai se oli ollut tärkeässä osassa harrastusten, kuten partion, tai asuinpaikan kautta. Haastateltujen kertomuksissa erityisesti vesialueiden läheisyys, lähimetsät, kesämökin ympäristö ja maatilaympäristö korostuivat lapsuuden luontokokemuksissa. Osalle haastateltavista sytykseen luonnossa retkeilyyn, luonnon arvostamiseen tai luonnosta kiinnostumiseen oli antanut vanhempi tai isovanhempi. Vanhemman tai isovanhemman (jopa isovanhemman vanhemman) ammatti tai luonnonsuojelumuotoisuus oli voinut vaikuttaa siihen, että myös haastateltavat olivat lapsesta asti nähneet luonnon tai jotkut sen elementit erityisen tärkeinä. Myös kavereiden kanssa luonnossa vietettiin aikaa lapsuudessa.

Osa lapsuuden luontoharrastuksista oli sittemmin jäänyt, kuten yhden haastatellun linnunmunien keräily, joka hänen lapsuudessaan oli vielä tavallista. Eräs haastateltu oli jo lapsena innostunut kirjoittamaan lintuhavaintojaan ylös ja kertoi lämmöllä ensimmäisestä saamastaan lintukirjasta ja kiikareista. Toisaalta lapsuuden luontoharrastukset saattoivat myös myöhemmin syventyä tai osaltaan vaikuttaa ammatinvalintaan.

Muutama haastateltu kertoi siitä, miten luontosuhteen kehittyminen kyllä alkoi jo lapsuudesta, mutta että nuoruudessa, erityisesti teini-iässä, tai varhaisemmassa aikuisuudessa luonto oli jäänyt joksikin aikaa elämässä pienempään osaan. Kiinnostus sitä ja sen suojelua kohtaan oli kuitenkin herännyt myöhemmin uudelleen.

3.1.3 Elämänvalinnat ja yksilön ympäristöteot

Osa haastatelluista oli tehnyt monenlaisia elämänvalintoja sen perusteella, että luonto ja suhde luontoon olivat heille tärkeitä, ja toisilla taas muista syistä tehdyt valinnat elämässä olivat vaikuttaneet luontosuhteeseen.

Haastateltavista osa oli valinnut asuinpaikkansa sen mukaan, että sen ympäristössä (luonnontilainen) luonto oli lähellä. Toisaalta eräs haastateltu ihasteli, miten ”rönsyilevä luonto” puskee esiin ihan kaupungeissakin kiven koloista. Toiselle haastatellulle muutto omakotitaloon kaupungin keskustan ulkopuolelle toi sivutuotteena luonnon lähemmäs itseä. Kolmas haastateltava mainitsi siitä, miltä tuntuu kun kaikkea ei voi valita sen mukaan, mikä itsestä parhaalta tuntuisi:

”Kyl mä välil kärsin siitä et mä asun kaupungis. Ja aika paljonki välil (tauko) Mulle olis tärkeetä päästä heti sinne luontoon (tauko) Mut elämä on aina valintoja”

Osa haastatelluista oli valinnut luontoaiheisen koulutuksen (”se on ollu sillai luonnollista”) tai hakeutunut töihin luonto- tai ympäristöalalle. Erään haastateltavan uravalinnat olivat menneet ”luontosuhde edellä”. Toisella haastatellulla tilanne oli päinvastoin: ”työn kautta havahtui (--) ympäristön tilaan ja ihmisten käyttäytymiseen”, ja töissä nähtyjen tilanteiden lisäksi luontoympäristöön liittyvä harrastus herätti hänet ajattelemaan luontoa ja sen suojelemisen tärkeyttä.

Kaikille haastatelluille luonto oli paikka, jossa he viettivät aikaa. He kertoivat harrastavansa luonnossa tai luontoon liittyen esimerkiksi sienestystä, marjastusta, uimista luonnon vesissä, valokuvaamista, veneilyä, luontoaiheisen musiikin tekemistä ja tähtitiedettä. Luonnossa käytiin myös kävelemässä. Luonnosta ja luontoharrastuksista käytin myös kertomassa kouluissa, ja luonnossa haluttiin liikkua itselle tärkeiden ihmisten kanssa. Eri vuodenaajat myös tarjosivat erilaisia elämyksiä luonnon seuraajalle: ruskun värejä, syksyisiä tähtitaivaita, jäätyvän meren äänineen, talven kylmyyden, jota voi ihailla lämpimästi pukeutuneena, revontulia, haalean roosan värisiä kevätöitä...

Toisille luonnossa olemiseen liittyi lähes aina jonkinlaista toimintaa:

”mä en oo mikään maisemantuijottelijafilistelijä et meen johonkin ja nököttän jossain mä pitkästyn aika nopeesti sitte kyllä vaik olis ihan hienokin paikka, et jotain touhua täytyy olla”

Toisille taas riitti vähempikin aktiivisuus (”voi vaan olla”):

”en oo mikää hirveen, semmonen et tarvis koko ajan tehdä jotain eli, mä mielelläni vaan olen istun ja kuuntelen ja kattelen ja aistin. Ja esimerkiksi kuunteleminen ja just se, hiljaisuus ja sellanen ni ne on mun mielestä tärkeitä”

Haastatellut kertoivat myös erilaisista ympäristöystävällisistä teoista tai valinnoista, joita he olivat elämänsä aikana tehneet. Näitä olivat mm. pyöräily, pyrkimys omavaraisuuteen, autottomuus, linnunpönttöjen laittaminen puihin, kierrätys, lajittelu, ruokahukan, roskaamisen tai turhan kuluttamisen välttäminen, lentämisen välttely, muiden luontoon heittämiä roskien kerääminen ja metsän rauhoittaminen metsätaloudelta. Haastateltu saattoi ympäristöteoista puhuttaessa ryhtyä myös selittelemään jotain tekoa tai valintaa, jota ei yleisesti ottaen pidetä ympäristöystävällisenä, esimerkiksi asuntonsa kokoa tai ruokavaliotaan. Kaikki eivät lähteneet erittelemään ympäristötekoja, vaan haastateltu saattoi mainita esimerkiksi tekevänsä ”niin paljon kuin mahdollista”.

Kaikki haastatellut, joiden kanssa yksilön tekojen merkityksellisyys tuli esiin haastattelun yhteydessä, olivat sitä mieltä, että heidän ympäristöä tai luontoa suojelemaan pyrkivillä teoillaan oli luonnon kannalta ainakin jonkinlaista myönteistä merkitystä.

”Kyl niillä jotain hyvin marginaalista merkitystä on. Jos ei muuta ni vähän lisää aikaa jollekin. Hyvin pienille rippeille. (--) Mutta tietenki, tässä työssä [viittaa yleisesti luonnonsuojeluun] ne vaikutukset on hyvin hitaita ja kiire on kova ni se on sellasta sit. Et välittömiä voittoja tulee hyvin vähän”

Osa ajatteli, että tekojen merkitys tuli sen kautta, että omilla toimillaan voi vaikuttaa itsensä lisäksi myös muihin ihmisiin ja heidän tekoihinsa. Yksi haastateltu kertoi liito-oravametsän hakkuun estämisestä, ja lisäksi haastatellut kertoivat vaikuttavansa muihin esimerkiksi työssään (”tiedon levittäminen”, ”saada muitakin ihmisiä mukaan, mukaan havahtumaan”) tai omien tekojensa antaman esimerkin kautta.

”Ja toivottavasti niillä on merkitystä myös sitä kautta että ne herättää ihmisiä ajattelemaan ja. Sit ku jokainen tekee pikkusen jotakin ni sillain pisaroista se merikin koostuu. Et jotenkin sillai, mä ajattelin et en mä varmaan mitään suuria saa aikaseks mut jotain pieniä alkuja sinne tänne”

Yleisesti ottaen yksilön ympäristötekojen vaikutus saatettiin nähdä myös merkityksettömän pienenä verrattuna siihen, miten suuri vaikutus esimerkiksi suurten valtioiden johtajilla on. Eräs haastateltu antoi esimerkin Brasilian tilanteesta liittyen haastattelua edeltäneen viikon uutisointiin Amazonin sademetsien polttamisesta. Kiinnostavaa kyllä, myös hän käytti ”pisara meressä”-vertausta, mutta toiselta kantilta kuin sitaatissa ylempänä:

”(--) Yhdysvaltain presidentin hengenheimolaisia jotka väittää et ei täs mitään ain tälleen on tehty ja ihminen saa muuttaa luontoo eikä sil oo muka mitään vaikutusta et se on aika toivotonta et silleen tuntuu ehkä vaikeelt jos joku haluais että rajotetaan jotain pikkuasioita (-) että jos mä lopetan makkaran syönnin ni se on pisara meressä”

Erästä haastateltua turhautti se, ettei teoilla tai kerrytetyllä tiedolla aina tunnu olevan ollenkaan vaikutusta, vaan esimerkiksi uhanalaisia sorsalintuja metsästetään, vaikka lintupopulaatioiden heikentynyt tila tunnetaan.

Pohjimmiltaan yksilön elämänvalinnat saatettiin kokea hyvin henkilökohtaisiksi tai yksityisasiaksi, johon muiden ei pitäisi puuttua. Yksi haastatelluista kertoi luonnonsuojeluhenkisten ihmisten kesken esiintyvistä muiden arvostelun ilmiöstä, jota hän ei pitänyt rakentavana:

”Mut semmosest asiat mä en pidä, mikä nyt on tuolla netissä ja monissa, ehkä näis ilmastoaktiiveissa ja useissa niin tuota, semmonen ihmisten päälle tavallaan niin kuin hyökkääminen, tai syyttäminen tai vihapuhe tai semmonen toisten kimppuun käyminen miks sä teet tollai. Mun mielestä pitäis yhdessä rauhassa pohtia ja jokainen tekee sen minkä voi ja, en mä halua edes niiden metsänomistajien kurkkuun käydä [naurahtaa] ja ravistaa sitten kun se hetken raivostus on menny ohi vaan oikeesti haluan yrittää ymmärtää ja keskustella että mimmosia ajatuksia teillä ja mitkä teille on tärkeitä. Ja mun mielestä kaikki asiat täytys ratkasta sillain”

3.1.4 Tunteet luonnossa ja luontoon liittyen

Luonto (olettavasti ns. luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen luonto) herätti haastateltavissa myönteisiä tunteita – niin luonnollista tämä haastateltaville oli, että siitä tuntui hölmöltä edes kysyä. Luonto on paikka, jonne haastateltavat mielellään hakeutuivat, ja jossa rentouduttiin ja koettiin esimerkiksi iloa, rauhoittumista ja iloista hämmennystä. Luonnon myönteiset hyvinvointivaikutukset itselle ja ihmisille yleisesti tunnettiin.

”semmonen paikka mis ain nollaantuu, et ku tääl vähän aikaa kulkee ni mun mielest pystyy kaiken muun sulkee pois (--) mä haluaisin et ihmisil olis tälläst lähiluontoo käytettävissä”

”Kyl mä tunnen iloakin kun mä meen tonne luontoon et onhan meillä silti vielä ihania ja hienoja luontokohteita (--) Hyvin moniaistisesti tavallaan sillain lähestyn luontoa ja myös se maisemallisuus on siinä tärkeä osa. Mutta että ei kai siitäkään tuu mitään jos on koko aika vaan huolestunut, eikä sitte oo ilonen siitä luonnosta. Kyl mielellään hakeutus semmossii paikkoihin missä mä tykkään kulkea ja olla ja jotka tuo mulle sitä hyvää oloa”

Yksi haastatelluista kertoi, että nautti saadessaan kulkea metsissä yksin, mutta toisaalta hän iloitsi myös siitä, että monet muutkin ihmiset olivat hänen nähdäkseen alkaneet enenevässä määrin retkeillä metsissä. Hänen mielestään jo pieni luonnossa vietetty hetki oli arvokasta.

Toisaalta luonnon herättämät myönteiset tunteet kytkeytyivät kielteisiin tunteisiin, esimerkiksi jos itselle tärkeät lajit vähenivät tai ympäristöt muuttuivat kielteisellä tavalla:

”mikä on tuottanu iloo ja tuottaa edelleenkin mut siitä tulee myös vastaavasti se ahdistus ku huomaa ne muutokset”

”No siis semmonen just, hyvinvoiva luonto, [vaikuttaa itseän] myönteisellä tavalla ja ihan vaan olemalla ja näkemällä sitä, mut sit tietysti myös se toinen puoli, että suututtaa kun näkee et joku on heittäny jonkun sohvan johonki mettään tai ei mitään välitetä noista, kemikaaleja tai öljyjä niit lojuu tuolla on semmosia (--) pihvoja mihin kerätään kaikkee rojua ni totta kai siel on myös kaikkee semmost mikä sinne maaperään menee”

Kaikki haastatellut kertoivat kielteisistä tunteista, joita luonnon nykytila tai luonnon tuhoaminen heissä herätti. Itse luontokin voi aiheuttaa kielteisiä tunteita. Ainakin myrskysäällä ja sankassa sumussa metsässä voi erään haastatellun mukaan kokea primitiivistä pelkoa.

Luonnon tuhoaminen herätti joissain haastatelluissa vihaa, suuttumusta tai ärsytystä (ks. myös aiempi sitaatti).

”se on semmosta ärsyyntymistä, joskus vähän niinkun vihaakin että haluais ihmisiä ravistella (--) haluais vaan herätellä kaikkii et haloo”

Haastateltuja turhautti tai ärsytti myös ihmisten asenteet, itsekeskeisyys, luonnon tilaa heikentävät toimet ja päätökset, jotka on suurin piirtein tehty jo ennen selvitysten laatimista, ja hyvään suuntaan etenevien muutosten hitaus, vaikka monista ympäristöongelmista on tiedetty jo vuosikymmeniä. Ympäristölaki taas koettiin sellaiseksi, että siitä saa ”harmaita hiuksia”.

”Yleinen välinpitämättömyys ja oman edun tavottelu, (--), et keskitytään vaan niihin omiin asioihin ja mietitään mikä on minulle parasta et se ehkä turhauttaa koska se on perussy nääille kaikille ympäristöhaasteille. Ympäristöongelmille, haasteista puhuminen on kans semmosta liturgiaa. Koitetaan pehmenellä”

”Et kyl se on siinä määrin turhauttavaa kyllä ku on siis asiat joist ois tosiaan kolkkyvuotta sitten pitäny jo ryhtyä jotain tekemään ni nyt aletaan vasta varovasti puhumaan sillai et ei nyt vaan kellekään tuu paha mieli et sillai pikkuhiljaa vapaaehtoselta pohjalta voi sitte vähän ruveta miettimään sitä lentämistä ja sitä kasvissyöntä ja muuta mut et ei mitään no panic”

Yksi haastateltu tosin piti ihmisten asennoitumista luontoa kohtaan jossain määrin pysyvänä, sillä hän totesi: ”emmää ehkä niinkään ajattele sitä ihmisten yleistä typeryyttä ku ajattelee aina et se sit on vaan se vakio, ihmisen typeruus et ainahan me tuhotaan, omaa elinympäristöämme”. Myös eräs toinen haastateltu suhtautui ihmisiin samankaltaisesti:

”Mut enemmänki mä oon yrittäny ihan tietosesti sillai, et ei se oo kiva elää sellasessa ärsytyksessä et yrittäny vähän asettuu sen yläpuolelle. Et ihmiset nyt on mitä on. Eikä sille voi ite mitään. Mul on vähän vaikuttamisen pakko, mut sit välil nostan kädet pystyyn et ei, ei voi tehdä enempää. Tuol on niin paljon semmosta ihmistä, vääriä asenteita ne enemmänkin on ja sit semmosta, no jollekin tietenkä ei oo sit kapasiteettiakaan, mutta. Mut et emmä tiä ei senkään taakse, ku se ei kauheesti vaatis kapasiteettia, kyl se on sitä asennetta ja semmosta”

Muutokset luonnossa, erityisesti puiden kaataminen, herättivät joissain haastatelluissa surua. Puiden kaatamista pidettiin kauheana asiana, jota itkettiin pitkään, tai kuvailtiin itselle tärkeän paikan puiden kaatamisen tuntuva pahalta. Myös itselle tärkeiden maisemien menettäminen herätti surua, ja eräs haastateltu kuvaili, miten oli ”pala kurkussa” aina kun näki muuttuneen lapsuuden maiseman. Laajoista hakkuista yksi haastateltu kertoi seuraavaa:

”Et se on yks sellanen keskeinen, mist mä kannan paljon, surua (--) Mä en vastusta metsän hakkuuta sinänsä mut mä haluaisin et siin metsän hakkuissa otetaan luontoarvot huomioon (--) ja tosi tärkeet et sit ne kaikki tekemiset pohjautuu siihen et on tietoa jostakin alueesta”

Luonnon nykytila yleisesti ottaen aiheutti myös alakuloa:

”Masentavaahan se on tietysti. Ei oo oikein mitään, vieläkään mitään valoa tunnelin päässä.”

Haastatelluissa riittämättömyyden tai syyllisyyden tunnetta herätti erityisesti se, ettei pysty tekemään kaikkea, minkä näkisi tärkeäksi luonnon tai ympäristön kannalta.

”Maailma tosiaan pitäs pelastaa ni riittämätön olo voi olla välillä jos sen ottaa liian tosissaan”

”aina välillä tunnen huonoo omaatuntoa että äh tänkin ois voinut tehdä paremmin”

Luonnon nykytila aiheutti joissain haastatelluissa myös voimattomuutta ja ahdistusta, erityisesti silloin, jos ihmistoiminta muutti elinympäristöjä nopeasti tai voimallisesti (”ku toteaa, että luonto vaan häviää”), tai jos suunnitteilla oli hanke, jonka vaikutuksia ei tiedetä, mutta oli selvää, että muutos tulisi olemaan suuri. Yksi haastatelluista kertoi metsässä liikkueessa havaitusta elinympäristöjen muutoksesta ja muutosten herättämistä tunteista, ja siitä, että hienojen kohteiden ja vanhojen metsien löytäminen oli ”psykkisesti helvettiä”, koska tiesi, että seuraavalla käyntikerralla tuo metsä olisi todennäköisesti hakattu. Toisaalta tunteita herättävät kokemukset voivat herättää myös muutoksen tarpeen havaitsemiseen.

”pelkkää taimikkoo ja nuorta kasvatusmetsää ja kannokkoo ja ruohikkoo ja viel koneella myllätään sen jälkeen, tiedät millasta on kulkea suomalaisessa metsässä [naurahtaa] ni se ei välttämättä oo mikään luontoelämys (--) et toisaalta siit tulee sit se, tahto myös et täytykö tän asian olla näin, että jotain tarttis asialle tehdä”

Monet mainitut kielteiset tunteet on kirjallisuudessa, nykykeskustelussa tai tutkimuksissa liitetty osaksi ympäristöahdistusta, erilaisista ympäristöongelmista aiheutuvia kielteisiä tunteita, tai ilmastoahdistusta, jos tunteiden herättäjänä on ilmastonmuutos. Osa haastatelluista ajatteli kokevansa ympäristö- ja ilmastoahdistusta. (Kyseisiä termejä ei määritelty haastatelluille millään tavalla.) Näitä herättivät ympäristöjärjestöjen kampanjointi (kuvat jääkarhuista seilaamassa jäälautoilla) sekä monet paikallista luontoa uhkaavat hankkeet Fortuminen tuhkanpesulaitoksen päästöistä sahanhankesuunnitelmiin. Myös YVA-selvitykset herättivät ympäristöahdistusta, erityisesti siksi, etteivät ”tavallisen ihmisen ymmärtämät järkisyyt” onnistu hankkeita pysäyttämään. Ahdistusta aiheutti myös se, etteivät paikallispoliitikot osaa tai pysty käyttämään luonnonsuojelun asiantuntemusta päätöksiä tehdessään. Esimerkkinä tämän suhteen

haastateltu mainitsi Porin kaupungin hakkuusuunnitelmat, joiden suhteen haastateltu piti ogelmana, että luonnonsuojelijoiden kantaa ei ollut kysytty.

Yksi haastateltavista kertoi ehkä kokevansa ympäristöahdistusta, muttei niinkään ilmastoahdistusta, jonka hän ajatteli olevan vähän kuin ”trendijuttu” – joskin hän piti täysin ymmärrettävänä sitä, että ympäristöaiheisen uutisoinnin lukeminen alkaa ahdistaa. Osaa haastatelluista sanat ympäristöahdistus ja ilmastoahdistus eivät heidän mielestään kuvanneet hyvin (ehkä osin siksi, että niistä saa mielikuvan, että ne viittaavat lähinnä ahdistuksen tunteeseen), vaikka ahdistusta saatettiin pitää ymmärrettävänä. He olivat tietoisesti yrittäneet välttää vaipumasta liian syvälle ahdistukseen ja/tai he ajattelivat, ettei ahdistus ole hyödyllinen tunne luonnon tilan edistämisen kannalta (”mä ajattelen että se ahdistus ei auta ketään eikä mitään et se on tavallaan vähän turha tunne”). Näihin liittyi ajatus siitä, että riittää, kun tekee sen mitä voi tilanteen parantamiseksi tehdä. Eräs haastateltu mainitsi, että jotkut asiat oli vain hyväksyttävä tosiasioina, mutta niitä voi silti pyrkiä muuttamaan.

Useamman haastatellun kanssa toivon tai sen puutteen tema tuli esiin keskustelussa. Toisten mielestä toivoa tilanteen muuttumisen suhteen oli, vaikka toivottomuuden tunne toisinaan iskikin:

”No nyt on pikkusen toivoa (--) Oltas tästä kuopasta pikkusen nousemas ylös”

”onneks jopa päivittäin saa ilahtuu et tapaa jotakin semmost viisautta, semmosta mikä ottaa huomioon muutkin. Just luonnon ja tämmöset. Onhan sitä [toivoa] vielä onneks. Mut et kyl se ku näit asiat rupee vähänki miettimään ni aika äkkii tulee just vähä semmonen, voi eii, toivottomuus”

”Jotenkin mä oon kuitenkin toiveikas ihminen ja ajattelen että onneks tulee uusia sukupolvia, jotka, ehkä on viisaampia, jotka keksii jotain sellaista jota me jotka ollaan hiljalleen väistymässä ei enää nähdä.”

Osa tunti enimmäkseen epätoivoa tai oli menettänyt toivonsa ihmiskunnan ja muutoksen suhteen:

”Ja sit esimerkiks jotkut kesähakkuut ni se on ihan järkyttävää [naurahtaa] ku miettii et mitä kaikkee siellä kuin paljon siellä menee eläinten pesiä ja linnun pesiä (--) se on mun mielest se pahin juttu just miettiä just esimerkiks kesähakkuuta ni se on se mikä saa aina aika epätoivoseks [naurahtaa]”

”viel yheksäkytluvullahan mä uskoin että kaikki muuttuu ja jotain tapahtuu mutta ku kolkkytävuootta kattellu tätä touhuu tässä ja edelleen niin olemattomat asiat on lähes mahdoton ihmisten käsittää ja kuin vaikee. Kuitenki se, raha vaan ratkasee (--) sanotaan et jos tää meininki muuttuu ni ei se kyllä ihmisestä lähde se muutos, et jotain täytyy siis todella radikaalia tapahtua”

Vaikeimmista aiheista, kuten tunteista tai ympäristöogelmista puhuttaessa haastatellut usein nauroivat (surumielisesti, epäuskoisesti tms.), naurahtivat tai käyttivät sarkasmia tai humoristissävytteistä sanamuotoa. Tämä ei tarkoittanut, että asiat olisivat olleet heistä hauskoja tai iloisia. Surullisia, järkyttäviltä tuntuvia tai muuten haasteellisia asioita olisi voinut olla vaikea kertoa ilman keventämistä tai kiertämistä. Naurulla kevennettiin ehkä myös kuulijan taakkaa.

3.2 AJATUKSIA LUONNONSUOJELUSTA

3.2.1 Mitä luonnonsuojelu on?

Siitä, mitä luonnonsuojelu ja luonnonsuojelutyö oikeastaan ovat, haastatelluilla oli erilaisia näkemyksiä. Luonnonsuojelu tai luonnonsuojelutyö nähtiin esimerkiksi laajana kokonaisuutena, johon liittyy kaikki se, miten ihminen muuttaa maailmaa ja luontoa. Luonnonsuojelusta ajateltiin, että sen pitää pohjautua tutkittuun tietoon. Luonnonsuojelua voi harrastaa tai tehdä työkseen. (Ainakin yksi haastateltu ilmeisesti koki, että sana ”luonnonsuojelutyö” viittaa nimenomaan palkkatyöhön, ei esimerkiksi vapaaehtoistyöhön.) Yksi haastatelluista ajatteli yksilön ympäristötekojen, elämänvalintojen ja kulutustottumusten tulevan mukana sivussa, kun yksilö kiinnostuu luonnonsuojelusta. Luontoa voikin suojella haastateltavien mukaan eri tasoilla, esimerkiksi yksilönä ja järjestöissä. Järjestötyötä eräs haastateltava piti nykyisin erityisen tärkeänä:

”järjestöjen toiminta on tosi tärkeitä varsinkin nykyaikana kun tuntuu et toi lainsäädäntöpuoli on menny sillai semmoseksi heikommaksi ja tavallaan on viety (--) viranomaisilta ja muilta niin paljon resursseja et (--) luonnonsuojelupiirin merkityskin tommissa kaikis valitus ja muissa asioissa on tavallaan kasvanu”

Erään haastatellun mukaan luonnonsuojelussa pitäisi antaa ääni erilaisille ihmisille:

”se ei saa olla mikään pelkkien aktivistien ja virkamiesten asia suojella luontoa vaan tavallisen ihmisen ääntä pitää kuunnella, et joku on huolissaan jostain lähiympäristössää tapahtuvast muutoksesta ni mun mielest aina, pitäis kuunnella (--) sielt tulee niit isojaki asioita tämmösist havainnoista”

Toisaalta juuri ihmiset ja heidän asenteensa tekevät luonnonsuojelusta paitsi tarpeellista, myös haasteellista. Eräs haastateltu oli sitä mieltä, että monesti todelliseen muutokseen ei olla valmiita, vaikka muutoksen tarve ehkä nähtäisiinkin: ”tää on hymistelyä ja hämmästyä ja kauhistelua [epäselvää] ja kaikki jatkuu niinku ennenki.” Toinen haastateltu taas mainitsi, että kyllä luonnonsuojelullisten arvojen tulisi lähteä jo kotoa vanhemmilta, ja vaikeaa olikin vaikuttaa niihin, jotka eivät näitä arvoja kotoaan saa:

”Pienil lapsilla, niillähän on kaikki auki, mut jos sul muksust asti kerrotaan et kyllä sen roskan voi heittää ja (--) ku ne lapset on kuullu sitä pienest asti ni niistä kasvaa samanlaisia aikuisia. Et kyl se on se kotikasvatus, kouluki on jo, sielläkin ollaan jo aika myöhäs, okei, alasteel voidaan vielä tehdä jotakin ja toivottavasti ainakin yritetään tehdä viel jotakin. Mut kun jotenkin tietyn tyyppiset vanhemmat ei enää opettajaakaan arvosta, siin ollaan sit jo, jos on koton sanottu et ei se opettaja sit tiedä mitään, vaik se jotain ympäristökasvatust yrittää siel, lapsi tulee kotiin et hei meil oli tänään et lajitellaan näin, ja siel ollaan et ei meidän perheessä, heitetään kaikki mäelle, sitä se on”

Käytännössä luonnonsuojelu oli haastateltujen mukaan esimerkiksi vaikuttamista: vaikuttamista maankäytön suunnitteluun ja vaikuttamista ihmisiin esimerkiksi ympäristökasvatuksen keinoin. Lisäksi suojelu oli fyysistä työtä, kuten vieralajien torjuntatalkoita ja perinnebiotooppien hoitoa. Suojelun lisäksi myös jo pilatun ympäristön ennallistaminen oli yhden haastatellun mukaan ”omal tavallaan aika oikein”, ainakin metsien ennallistamisen osalta. Jotkut lähestyivät luonnonsuojelua käytännön esimerkkien kautta, ja erään haastateltavan mukaan suojelua olisi esimerkiksi pitää ”vähän enemmän tota metsää pystyssä”. Suojelu ei

kaikkien mielestä myöskään ollut pelkkää harvinaisten lajien tai elinympäristöjen suojelua, vaan myös ihmisten lähiluonnon suojelua ja ympäristön suojelua kokonaisuutena pidettiin tärkeinä.

Luonnonsuojelu nähtiin myös ajallisesti edistyvänä (”oon huomannu muutamias vuodessa et kyllä sitä aika paljon saadaa aikaseks”) ja kytkeytyneenä muiden toimijoiden intresseihin. Erään haastatellun mukaan oli järkevää suunnitella suojelutoimia yhdessä kalastajien, metsästäjien ja maanviljelijöiden kanssa, koska nämä voivat tarjota aiheeseen erilaisia näkökulmia. Toisaalta osa haastateltavista piti haasteena sitä, etteivät tärkeät suojelun kohteet ole luonnonsuojeluväen joukossa kaikille samat. Mukaan kuuluu hyvin erilaisista taustoista olevia ihmisiä, joiden mielenkiinnonkohteet vaihtelevat: erään haastatellun mukaan osa esimerkiksi haluaisi ennen kaikkea puuttua ilmastonmuutokseen, osa haluaisi suojella vesistöjä ja osa tiettyjä lintulajeja. Tämä aiheutti ristiriitoja tai ainakin ristiriitaisia ajatuksia:

”siin kans mieltii et kannattaako tälläses ilmastotilantees ni kauheesti pistää panoksia niihin, (--) mut nää on kans sellasii et nää on niin eri linjoi ja iso kokonaisuus”

Eräs haastateltu mainitsi, että toisinaan luonnonsuojelu ja eläinyksilöiden oikeudet voivat olla ristiriidassa keskenään – luontoa kokonaisuutena saatetaan suojella eläinyksilöille haitallisilla tavoilla.

Yksi haastatelluista pohti luonnonsuojelua perustuslain näkökulmasta:

”Niin, et siel [perustuslaissa] on yks perusoikeus onkin vastuu [luonnosta] (--) se vaan jotenki kuvastaa tätä yhteiskuntaa, että mikä balanssi siin on et okei kaheksantoista kappaletta ja niist seittämäntoista on ihmisel on oikeus ja vapaus tehdä kaikkee ja on sitä ja tätä ja sit sul on yhdes asias vastuu, ja luojan kiitos se on tuo”

Osalta haastatelluista kysyttiin, kokivatko he itse olevansa luonnonsuojelijoita, ja nämä vastasivat olevansa tai yrittävänsä olla.

”jos ei määritellä mitään tiukkoja raameja niin omalla tavallani oon. Yritän suojella, joo. Tietysti muutenkin sillain, et on heikompien puolella. Se koskee sit sekä ihmisii mut ehkä se luonto on mul viel se tärkeempi, suojelukohde”

”kyl mä toki olen luonnon suojelija. Se on se mun, jos oikeen mennään ni se on mun perusydin”

3.2.2 Milloin tai miten kiinnostui luonnon suojelemisesta

Osa haastatelluista osasi kuvata jonkin selkeän hetken, jolloin oli ymmärtänyt, että luonto kaipasi suojelua. Herätys luonnon suojelemisen tarpeeseen tapahtui esimerkiksi jonkin ympäristön muutoksen aiheuttamana. Yhdelle haastatellulle herätyksenä toimi silmättömien silakoiden tapaus ja toiselle herättäjä oli itselle tärkeiden metsien hakkuu ja pusikoituminen. Herättäjä saattoi olla tapahtuneen tuhon sijaan myös ajatus siitä, että jokin hieno, itselle tärkeä luontokohde tai maisema oltiin tuhoamassa.

Joillekin luonnonsuojelu oli luonnon ohella ollut tärkeää jo lapsuudesta saakka. Oman luonnonsuojelukiinnostuksen herättäjänä saattoi olla joku itselle läheinen ihminen ja tämän kokemukset, joista haastateltu oli kuullut. Yksi haastateltu kertoi, että jo hänen lapsuudessaan perhe oli ”luonnon puolella”, vaikka hänelle itselleen luonnonsuojelu tulikin tärkeäksi vasta aikuisuudessa. Ympäristötietoisuus oli osaltaan voinut herätä myös koulussa:

”hän [opettaja koulussa] pani jo tosi aikasessa vaiheessa meidät kauppaan laskeen kuin paljon siel on muovia ja lasia, lasipurkkeja ja kaikkee tällstä ja miettimään et kuinka kauan aikaa ne on ja minne ne kertyy ja et onks sen pakko olla tällai, hän oli aika edistyksellinen, sillon ei vielä niin kauheesti niistä puhuttu”

”lukiossa oli semmonen vapaaehtonen maantiedon kurssi jossa puhuttiin ympäristöongelmista, sen oon ottanu sillon aikanaan (--) sillon tuli tietoseks siitä”

Herätys suojelutarpeeseen tai ihmistoiminnan muutostarpeeseen saattoi herätä myös työn kautta:

”oikeestaan täs nyt viimisen viiden vuoden aikana se sellanen ammatillinen herääminen, tietysti ku täyty työn puolesta mutta muutenkin ottaa selvää, ja sit just tää luonnon ja ympäristön suojelu on tullu tämmöseks tärkeäksi. Vielä enemmän mitä se on ollu.”

Yhtenä vaikuttajana saattoi olla myös ympäristö- tai ekofilosofia ja Linkolan tekstien lukeminen, mutta myös yleistyvä keskustelu ympäristöasioista. Lisäksi yksi haastateltu kertoi lapsena western-innostuksen myötä kokeneensa intiaanien kohtalon väärytenä, ja hän rinnasti tämän nykyisiin ajatuksiinsa ja huoleensa siitä, mitä luonnolle käy tälläkin hetkellä.

3.2.3 Tärkeät (suojeltavat) kohteet ja ympäristöt sekä mielessä olevat ympäristöongelmat

Haastatellut kertoivat erilaisista itselleen tai suojelun kannalta tärkeistä luontoympäristöistä ja mielimaisemista. Sekä vesi- että maaekosysteemeille löytyi kannattajansa: tärkeinä itselle tai suojeltavina pidettiin niin lintukosteikkoja, jokia, soita, (Itä)merta, metsiä kuin vuoristoja. Mielipaikkana mainittiin merenrannat tai saaristot, korkeat kukkulat ja tunturit (josta näkee pitkälle), metsät ja jokiympäristöt. Myös puut ja eläimet koettiin tärkeiksi. Erämaan tuntu viehätti erityisesti yhtä haastateltua:

”et siel [ulkosaaristossa] on aika erämainen tunnelma välillä, aika hiljastakin että, et valot on nyt tieteenki nykyään haittaa, (--) näkyy vaikka mitä valoja ja ydinvoimala tönöttää jossain ja tuulimyllyjä, hiilivoimala ja kaikkee muuta [naurahtaa] mut hiljast siel voi olla kyllä. Oikeeseen suuntaan kattoo ni voi kuvitella että on erämaassa”

Pari haastateltua puhui erityisesti lähiluonnon säilyttämisen puolesta: kaikilla ei ole mahdollisuutta matkata kauas luontokohteisiin. Lähiluonnon tulisi olla myös sillä tavalla esteetöntä, että sinne voisivat huonosti liikkuvat ja lapsiperheetkin lähteä.

Haastateltuja koskettivat tai huolettivat mm. metsien hakkuut, ilmastonmuutos, maatalouden ja jätevedenpuhdistamojen päästöt jokiin, Itämeren tilanne, kestävämmät kulutus- tai elämäntavat ja valtion haitalliset tuet, sekä lintujen tilanne ja se mistä se kertoo laajemmin sekä ympäristöä tuhoavan toiminnan tukeminen.

”kyl mun mielest ympäristön tuhoamisen tukemisen sais valtio lopettaa siis puhutaan ihan nyt maataloudesta joka laskee edelleen kaikkee tonne Itämereen, lentämist pitäis vähentää eikä niin kun Porin kaupunki, tukee sitä, se on vaan pieni asia mut siis näitä asioita että et niin kauan kun tuolla päättäjinä on semmosii ihmisii joille se bisnes menee edelle tai raha ni se tätä sitten, et siin mieles, jos olis taipumus ahdistukseen niin olis varmaan päällä”

Ilmastonmuutos oli ympäristöongelma, joka jakoi haastateltavia paljon. Toiset kokivat, että ainakin jossain määrin ilmastonmuutos oli jollain tapaa jyrännyt muiden luontoon liittyvien huolenaiheiden yli yleisessä keskustelussa.

”Ja sitte ku tää ilmastonmuutos on nyt vähän semmonen et huomaa että ei se luonnon monimuotoisuus ihmisille edelleenkään se on hemmetin huono peruste ei se suurint osaa ihmisistä et sää ja sun pari hullua kaveria siit on huolissansa mut ei ketään muuta”

”heti ku puhutaan ihmiseen vaikuttavista asiasta niinku ilmastonmuutoksesta sen taloudellisista, vaikutuksista terveyteen ja tälläsistä (--) ni siinä vaiheessa ruvetaan olemaan huolissaan. (--) lopultakaan ei saada mitään päätettyä. Tai jos saadaan ni tehdään jotain kivoja ratkasuja, jotka on täysin riittämättömiä ja turhia ehkä jopa haitallisia esimerkiks monimuotisuusmielessä (--) Ja sit kuitenkin puhutaan jostain lentämisestä et sitä ei voi rajoittaa. Tai lapsilukua, puhumattakaan siitä se on pyhä lehmä”

Osa taas oli huolissaan ilmastonmuutoksesta, ja koki sen torjunnan yhtenä tärkeimpänä luonnonsuojelutyön teemana. Eräs haastateltu koki, että paikallisen ja globaalien tason ongelmat olivat välillä ristiriidassa keskenään, ja hänestä tuntui toisinaan turhautavalta miettiä paikallisen tason ongelmia, kun ilmastonmuutoskin olisi ratkaistavana. Ristiriitoja tuntui aiheuttavan myös se, etteivät kaikki koe maailmanlaajusten ongelmien olevan piirin tai paikallisyhdistysten asia. Koska kaikilla on omat, osin toisistaan eriävät intohimon kohteet, voi olla vaikea löytää yhteistä linjaa sen suhteen, minkä suojeluun tällä hetkellä kannattaisi panostaa, ylipäätään tai ensisijaisesti. Toisaalta esiin nousi myös ajatus siitä, että olisi jo aika alkaa sopeutua, ei pelkästään yrittää torjua tai hidastaa ilmastonmuutosta.

3.2.4 Luonnon suojelemisen perustelut

Haastateltavat perustelivat luonnon suojelemista muun muassa sillä, että hyvinvoiva luonto on meidän (ihmisten) elämisen perusta. Luonnon suojelua perusteltiin sillä, että tarvitsemme luontoa, olemme osa luontoa ja siis siitä riippuvaisia. Toisaalta varsinaista ihmisen hyödyn näkökulmaa osa kertoi vierastavansa.

”mun on vaikee ajatella että ko oikeesti metsänomistajat aattelee et ne omistaa sen metsän mut ei meistä oikeesti kukaan omista mitään, vaan me kaikki kuulutaan tähän, me ollaan osa tätä”

Luonnon suojelua perusteltiin myös luonnon kauneudella sekä hengellisillä syillä: ”sellainen hengellinen ajatus et me ollaan saatu tää kaikki kauneus lahjana et kyl mein täytyy pitää huoli siitä mitä me ollaan saatu.” Lisäksi luonnonsuojelun perusteeksi mainittiin vihreä ideologia, joskin siinä nähtiin olevan haasteensa, koska siinä ehkä realiteetit jossain määrin unohtuvat, eikä se ole ehkä kovin ratkaisukeskeistä: ”ku luetaan Linkolaa ja ekofilosofeja ja kaikkee, muuta, nuorena ni siihen tulee hyvin vahva semmonen ideologinen sävy, en tiedä, mitä se sitte on, onko se semmosta radikalisoitumista [naurahtaa] mitä aika usein tapahtuu.”

Osa korosti sitä, että on pidettävä huolta kaikista eliöistä, ja että luontoa on suojeltava ”ihan luonnon itsensä takia”, ei (pelkästään tai lainkaan) ihmisten hyödyn vuoksi, vaan luonnon ja luonnon monimuotoisuuden itseisarvon takia.

”mulla ei oo semmost ajatust et mitä nämä jälkipolvet, et en mä semmosta mieti. Vaan et yleensä se luonto tulis tärkeemmäks, ja ihmiset vähemmän tärkeeks. Koska sitä kautta jos

luonto, paranee ja voi paremmin ni kyl sit ihmisetkin voi. (--) Ei kyl sitä, pitäis suojella luontoa ihan sen luonnon itsensä takia. (--) Se on jopa vähän itsekästä [naurahtaa] sit sillain vaan omille lapsille, et siin ehkä hämärtyy se ajatus, luonnon itsensä takia, kun ajatellaan vaan ihmisiä”

”se on kans vähän semmosta älyllistä epärehellisyyttä niinku näis luonnonsuojelutouhuis on paljon ollu ja on edelleenkin että perustellaan, halutaan edistää luonnon monimuotosuutta mutta täytyy keksii jotkut muut perusteet [nauraa] (--) se tuntuu niin tyhmältä et eikö se nyt riitä, luonnolla on itseisarvo ja sillä sipuli.”

Luonnon tai monimuotoisuuden itseisarvo ei kuitenkaan ilmeisesti kaikille kattanut ihmistä. Yksi haastatelluista tuntui pitävän ihmistä turhana tai muille eliöille haitallisena lajina. Hänen mukaansa on tärkeää muistaa, ettei luonnonsuojelijan tule nostaa itseään muiden yläpuolelle, vaan muistaa olevansa itsekin ihmisenä osa luonnonvaroja kuluttavaa yhteiskuntaa. Toisaalta hän myös huomautti, ettei minkään aatteen tulisi antaa oikeutta suhtautua muihin ihmisiin epäterveellä tavalla.

3.3 PIIRIN TAI PAIKALLISYHDISTYSTEN TOIMINTA JA SIIHEN OSALLISTUMINEN

3.3.1 Ajatuksia liiton ja paikallisyhdistysten jäsenyydestä

Jäsenillä oli erilaisia käsityksiä siitä, miten heidät oli jäsenenä huomioitu. Lyhimmän aikaa jäsenenä ollut kertoi, että liittymisen jälkeen hän oli saanut sähköpostia ja jäsenlehden, jota hän kuvaili laadukkaaksi. Lisäksi hänet oli viestillä toivotettu tervetulleeksi myös paikallisyhdistyksen jäseneksi ja kerrottu ”ketä on tässä paikallisyhdistyksessä”. Toinen jäsen puolestaan ei muistanut pitkään aikaan saaneensa paikallisyhdistykseltä mitään viestiä, mutta hän ei kaivannutkaan, että häntä henkilökohtaisesti ainakaan paperisella kirjeellä lähestyttäisiin, kunhan toiminta näkyy Luonnonsuojelija-lehdessä ja verkossa, erityisesti Facebookissa.

Pari aktiiveista oli sitä mieltä, että paikallisyhdistysten kannattaa silloin tällöin muistuttaa jäseniä olemassaolostaan: kaikki eivät välttämättä ole tietoisia, että ovat liittyneet myös paikallisyhdistykseen liittoon liittyessään, ja toisaalta on hyvä myös muistuttaa siitä, että jäsenet voivat osallistua halutessaan toimintaan (”siel moni iha tosissaa luulee et ei oo tarvetta ja mua ei tarvita et ne antaa sit vaan rahansa vaikk ne vois antaa jotain muutakin (--)) mä uskon et siel on voimavaroja jota me voitaa käyttää”).

Yksi aktiiveista kuvaili, että oli selvästi tunnistettavissa kahdenlaisia jäseniä: niitä, jotka kokivat kuuluvansa liittoon ja maksoivat jäsenmaksun tukeakseen liittoa, ja niitä jotka mielsivät kuuluvansa paikallisyhdistykseen. Hänen mielestään jäsenyys oli tärkeintä:

”se ei oo välttämättä mikään epäonnistuminen että ihmiset ei oo mukana jossain toiminnassa aktiivisesti kunhan pysyy liiton jäsenenä se on mun mielestä kuitenkin tärkeetä koska se liiton vahvuus ja vaikutusvalta perustuu kuitenkin paljon siihen jäsenmäärään”

3.3.2 Syitä sille, ettei ole osallistunut toimintaan

Kaikki haastatellut eivät olleet osallistuneet tai eivät tällä hetkellä osallistuneet lainkaan tai ainakaan aktiivisesti piirin tai paikallisyhdistyksen toimintaan. Yksi jäsenistä oli liittynyt liittoon vasta lähiaikoina, eikä ollut sen vuoksi vielä ehtinyt osallistua toimintaan.

Jäsenet selittivät osallistumisen vähäisyyttä ajan puutteella (”ei oikeen repee ihan kaikkeen”) mutta myös sillä, ettei hektisessä elämäntilanteessa tai vanhemmiten jaksaa osallistua kaikkeen mahdolliseen. Pari haastateltua kertoi, että eläkkeelle siirryttyään voisivat mielellään aktiivisemmin osallistua luonnonsuojeluliiton toimintaan tai sen järjestämiseen. Yksi haastateltu mainitsi, ettei töiden ohessa kaipaa järjestötoimintaa, ainakaan mitään, mihin täytyy sitoutua tai säännöllisesti osallistua. Toisaalta hän mainisti että muutaman kerran vuodessa voisi ehkä osallistua jotenkin.

”ni täs on nyt niin paljon kaikkee että, et harrastukset vähän jää, mut se on sit sitä luonnossa liikkumista vapaa-ajalla et ei oo mitään semmost sidottua, et senkin takia ei oo sillain hakeutunu, mutta varmaan jossain vaiheessa tulee sellainen tilanne et alkais olemaan enemmän sitä vapaa-aikaa [--] Eikä halua sillain, jollekin on ehkä kauhistus et hyväne aika

mulla ei oo tänään mitään ohjelmaa töiden jälkeen, mut must se on että aah ihanaa ei oo tänään mitään, tarvii semmosta vaan, semmosta vapaata olemista”

Ehtimisen ja jaksamisen lisäksi esiin tuli myös riittämättömyyden kokemus mahdollisena syynä, joka estää osallistumisen toimintaan:

”Mä ajattelisin että näis luonnonsuojeluasiois voi olla kans sit semmonen mitä itteki välillä tunnen et oonks mä ihan kaikki valinnat nyt tehny hyvin et oonks mä tarpeeks hyvä mukaan. Kehtaanks mä? Valitsenks mä kiireessä kuitenkin sit jonkun muovikassin jostakin ja vaikka ei pitäis”

3.3.3 Millaista toimintaa toivoisi järjestettävän / mitä itse järjestäisi

Pari haastateluista jäsenistä koki, että tapahtumia järjestettiin ja niistä tiedotettiin jo aivan riittävästi Porissa, mutta aika ei riittänyt osallistumiseen. Toinen näistä jäsenistä tosin oli hieman epävarma: hän arveli että toimintaa oli, mutta ei ollut kyllä tarkemmin seurannut. Yksi jäsenistä oli päinvastaista mieltä: hänen mielestään enemmän tapahtumia saisi olla, ja SII Pori ry oli ollut ”hirveen näkymätön” viime aikoina.

Kaikki haastateltavat ehdottivat jotain toimintaa, jota he toivoisivat järjestettävän, jotkut hyvinkin innokkaasti ja toisilta sai vähän enemmän nyhtää ajatuksia irti. Useimmat haastateltujen esittämät ideat olivat helposti toteutettavia, ja monet koskivat toimintaa, jollaista on jo aiemmin järjestetty. Isommista tapahtumista puhuttaessa tuli esiin myös resurssien rajallisuus. Osa toimintamahdollisuuksista jakoi mielipiteitä: toiset kannattivat niitä ja toisia ne eivät kiinnostaneet.

Retket

Opastetut, ohjatut retket jakoivat haastateltujen mielipiteitä. Osa suhtautui retkiin myönteisesti ja piti niitä hyvinä jäsenhankinnan kannalta (retkelle osallistuminen voi innostaa liittymään yhdistykseen), vaikka ei itse kaivannut niitä, ja osa oli sitä mieltä, että retket olisivat ”tosi hienoi” tai ”ihan kivoja ja niitä on ollukin”. Retkien yhtenä hyvänä puolena pidettiin kohtaamisia ihmisten kesken. Aktiivit kuvailivat retkiä tapahtumiksi, joissa oli usein mukana muita kuin jäseniä, jotka eivät välttämättä tule lähteneeksi luontoon itsekseen. Retkille voitiin myös lähteä mukaan koko perheen voimin. Toisaalta aktiivit mainitsivat, että jäsenet eivät välttämättä olleet retkille osallistumisesta kiinnostuneita, ja retkille osallistuvat taas eivät välttämättä olleet kiinnostuneita liittymään jäseniksi. Yksi aktiiveista piti retkiä tietyllä tapaa ”helppona” toiminnan muotona, ja toinen taas pohti, olisivatko retket enemmän kaupungin yhdistysten kuin maaseudulla toimivien yhdistysten juttu. Retket nähtiin myös ympäristökasvatuksellisesta näkökulmasta tärkeänä yhdistysten toiminnan muotona:

”retket ja kaikki sellanen millä saataisiin ihmiset innostumaan siitä luonnosta ja luonnonsuojelusta”

Yksi haastatelluista ehdotti opastettuja retkiä ihmisten omaan lähiluontoon, ja hänen mielestään lähiluontoon tutustumisella voisi olla laajemmatkin vaikutukset:

”ihmisii pitää saada sen oman ympäristön kautta aktivoitumaan ja sillon kun ne tietää siit jotain ni ne osaa sit vaikuttaaki sitte ku on jotain semmosta asiaa”

Kaikki haastatellut eivät halunneet retkille osallistua, eivätkä ainakaan halunneet vetää niitä. Osaa haastatelluista ei innostanut retkien sosiaalisuus:

”kun mun työ on aika semmosta sosiaalista (--) et sit ei välttämät hakeudu mihinkään porukkaan enää sit vapaa-ajalla. Eli se ei oo kii siitä porukast eikä sen tapahtumast tai aiheest vaan sitä vaan haluaa rentoutuu ihan sillain ilman et tarvii olla sosiaalinen”

Haastatteluissa tuli myös ilmi, että retkelle lähtijöiden vähäisyys turhautti tai harmitti retkien järjestäjiä, koska retkien suunnittelussa piti nähdä vaivaa, mutta retkelle lähtijöitä ei välttämättä juuri ollut.

”monet yhdistykset valittaa et ei oo kiva järjestää retkee jos sin tulee viis ihmistä ja nekin on kaikki hallitukses, mut siin just et se, ihmisten kynnys lähtee johonki tollaseen ni se on ehkä noussu on niin helppo vaan peukuttaa tuol netis tai muus somessa et joo mä kannatan tää on hieno juttu”

Talkoot

Retkien tavoin myös talkoot keräsivät ääniä puolesta ja vastaan. Pari haastateltua kertoi, etteivät he kaipaa oman pihansa hoidon lisäksi muita talkoita. Talkoita kohtaan eräällä jäsenellä oli myös ennakkoluuloja:

”Talkoot on vähän semmonen, siel on tietysti joka yhdistykses se sama, et siel on se sama porukka ko tekee ja semmoseen porukkaan mikä on kauheen paljon yhdes ja tehny talkoita yhdessä ni sit ulkopuolelt tuut ni siin voi olla vähän semmost joillakin”

Toisaalta talkoot nähtiin ympäristöahdistuksen vähentämisen keinona:

”ja yhdes tekemällä ni myös monen ihan tavallisen luonnonsuojelijan se ahdistus vähenis, ku sais tehdä, koska kyl must ainaki tuntuu ain paremmalta kuhan saa tehdä (--) sit o semmonen olo et hei mä oon jotain tehny (--) et kyl se yhdes tekeminen ni se on, semmonen”

Talkoot nähtiin myös toimintana, jota voisi tehdä hanketyönä, jos rahoitus järjestyisi, jolloin voitaisiin palkata talkoita järjestämään joku, joka aktivoisi mukaan paikallisia ihmisiä.

”Koskaan ei pidä aliarvioida tätä nimby-hommaa [not in my backyard-ilmio] siinä mielessä että semmoset ihmiset jotka kokee heidän omassa ympäristössään on jotain uhkia tai sit että, siellä voidaan tehdä jotain yhdessä, niin niitähän sit voidaan saada myös mukaan ainakin toimintaan ei ne ehkä, se voi olla että niistä ei tuu mitään pitkäaikasia jäseniä sit myöskään ku ne saa omat nurkat kuntoon [naurahtaa] ni sitte ne on tyytyväisiä mutta osa voi olla että jäis sais jonku herätyksen siitä että on muuallakin jotain tärkeetä ku näis omissa nurkissa”

Asiantuntijaluennot ja keskustelutilaisuudet

Kaikki haastatellut jäsenet mainitsivat luennot tapahtumina, joihin he itse mielellään osallistuisivat tai joita heidän mielestään kannattaisi järjestää. Luennoitsijoita arveltiin löytyvän järjestönkin piiristä, aina ei siis tarvitsisi hankkia ulkopuolista asiantuntijaa luennoimaan.

”Ja sit se on aina kiva kun joku on perehtynyt johonkin asiaan ni ni oli se sit mitä tahansa tähän liittyen, ni tuota se on kauheen kiva kuunnella. (--) Vaikka lepakoista tai pöllöistä tai jostakin [naurahtaa] mistä ei itte paljon tiedä”

Yksi jäsenistä piti luentoja sellaisina, joihin ensimmäisenä voisi lähteä mukaan, kun riittäisi että ”vaan tulee paikalle ja kuuntelee”, eikä osallistuminen vaatisi itseltä esillä oloa. Luennoille voisi kenties tuoda kaverinkin mukanaan. Jäsen myös toivoi, että luennoista lähetettäisiin kutsu esimerkiksi sähköpostitse jäsenille, ”ihan vaan tiedoksi tai muistutuksia et hei tämmönen luento vaikka tulossa”.

Pari haastateltua kaipasi vapaamuotoisia tai tietyn aiheen ympärille suunniteltuja keskustelutilaisuuksia vaikeistakin aiheista. Näidenkin suhteen tosin toinen niitä kaivannut huomautti, että ”kun niitä ei vaan oo liian usein (--) mut kerran kuussa vois olla”.

”Ja ihan tavallinen keskustelu joidenkin asioiden ympärillä, rauhallinen keskustelu, rauhallinen keskustelu, se ois se. Ehkä kyllä varmaan jotkut tykkää semmosesta väittelystä tai nokittelusta koska sellast tehdään mut mä tykkäisin rauhallisesta keskustelusta”

Mielenosoitukset

Vain yksi haastateltu mainitsi toiminnan muotona mielenilmaukset, mutta hän ei ollut niiden kannattaja:

”Enkä mä oo ihan varma että jos, voiko semmosella edes vaikuttaa keneenkään jos huutaa suoraa huutoa et te pilaatte maailman tolla toiminnallanne, tulee hirvee puolustusreaktio ku ystävällisestä puheestakin tulee kauhee puolustusreaktio. Ni ni pitäskö sen olla sit jotenkin toisenlainen jos oikeesti halutaan saada aikaseks? Mä en oikeen tiedä. Ainakaan se ei oo mun tapa (tauko) Enkä mä halua kritisoida niitä joiden mielestä se on ainut tapa vaikuttaa tai hyvä tapa vaikuttaa, tehköön he sillain, mää teen toisella lailla”

Kouluvierailut ja näytteilleasettajuus tapahtumien yhteydessä

Yksi haastatelluista mainitsi koulu- ja päiväkotivierailut hyvänä toimintana, mutta myös tilaisuutena saada uusia jäseniä. Myös näytteilleasettajuudessa oli hyvät puolensa yhdistyksen näkyvyyden kannalta (ainakin voi jakaa liittymislomakkeita ja tietoa toiminnasta), vaikkakin osallistuminen tapahtumiin/messuille voi olla kallis sijoitus.

Näyttelyt tai muut kulttuuritapahtumat

Toisia haastateltuja innosti luonnonsuojelun yhdistäminen esimerkiksi näyttelyyn, jossa olisi esillä valokuvia ja tietoa, tai teatteriin tai johonkin ulkoilmatapahtumaan. Nämä myös linkittyivät haastateltujen mielessä jäsenhankintaan:

”Porin pääkirjastossakin ni vois luonnonsuojelupiiri tai ympäristöseura varata siinä on se näyttelytila (--) ni vois olla jonkun tämmösen lähiluontoon liittyvän näyttelyn. (--) ja siin vois sitte olla joku kamppanja haluatko liittyä tai ota yhteyttä tai sit vois olla semmonen kysely (--) et mikä niitä kiinnostas Porin ympäristöseuran toiminnassa ja olisiiko halukas tulemaan mukaan johonki tapahtumaan”

Näyttelyn paikaksi ehdotettiin kirjaston lisäksi myös Luontotalo Arkkia. Näyttelyä pidettiin matalan kynnyksen kanavana osallistua tai tutustua yhdistyksen toimintaan, ja haastateltu antoi esimerkin toisesta yhdistyksestä, jonka toimintaan oli uskaltanut mukaan, kun oli tutustunut sen järjestämään näyttelyyn.

Pari haastateltua ehdotti toiminnaksi teatteria tai jonkinlaisten festareiden tai ulkoilmatapahtuman järjestämistä. Ne toisivat yhdistykselle näkyvyyttä, niiden yhteydessä voitaisiin jakaa tietoa ja ne olisivat mahdollisesti joillekin ihmisille helpommin lähestyttäviä kuin vaikkapa seminaarit. Tämä voitaisiin toteuttaa yhteistyössä kulttuurialan ihmisten kanssa. Lisäksi teatterin keinoin pystyisi käsittelemään esimerkiksi ilmastoahdistuksen tunteita. Monimuotoinen tapahtuma, jossa olisi pieniä kojuja ja monenlaista tapahtumaa ja musiikkia, houkuttelisi haastatellun mielestä mukaan kaikenikäisiä ihmisiä.

Kokoukset

Yksikään haastatelluista ei ollut järin innostunut kokouksista toiminnan muotona. Eräs jäsen totesi muista yhdistyksistä saamaansa kokemukseen pohjautuen, että kokouksiin ei uskalla mennä seuraavasta syystä: ”ku tietää et noni valittiin johonkin sit saman tien ku siel on niin vähän porukkaa, vanhat patut ku ne on ollu siel vaik kuinka kauan ni ne haluu sieltä pois”.

Yksi aktiiveista totesi uusien aktiivien toimintaan saamisen olevan hankalaa, ellei heitä erikseen pyydetä kokouksiin: ”mut se et sais aktivoituu ihmisiä ni jotenki pitäs kysyä, koska eihän kukaan tuu niihin kevät ja syyskokouksiin jos ei niis oo jotain tosi mielenkiintosta luennoitsijaa joka kertoo jotain iha hirveen mielenkiintosta”. Hallitusvastuusta mainittiin, että sitä on turha pelätä:

”jos ei joudu sihteeriks puheenjohtajaks eikä rahastonhoitajaks ei siellä mitään tehdä tartte (-) että siellä vaan käydään juomassa kahvia että siitä vaan mukaan kuule [nauraa]”

Taloudellinen tukeminen

Toisille jäsenyys järjestön tukemisen tapana oli aivan riittävä:

”No se [jäsenmaksu] nyt ainakin on semmonen mikä on sillai, semmonen no helppo ja näin (-) ja tää tällänen paikallisen yhdistyksen jäsenyys ni mielellään sen, maksaa, et ehkä määkään en semmost jotakin kauheen säännöllistä [toimintaa] välttämättä ees haluakaan”

Toisaalta yksi haastateltu totesi, että kaikille jäseneksi liittyminen ja siis liiton taloudellinen tukeminen ei ole mahdollista, koska osalle jäsenmaksu voi olla liian kallis, ainakin yhdellä kertaa maksettavaksi.

3.3.4 Miten kehittäisi toimintaa, jos...

...saisi vapaat kädet ja resursseja olisi rajattomasti

Kun haastatelluilta kysyttiin, miten he kehittäisivät toimintaa, jos he saisivat täysin vapaat kädet tai heillä olisi rajattomasti resursseja (esim. rahaa, aktiivisia ihmisiä) käytössään, ehdottivat haastateltavat varsin toteuttamiskelpoisia ideoita. (Eräs toki haaveili, että ostaisi ”puolet maakunnan metsistä ja jättäisi ne

luonnontilaan”). Haastatellut totesivat muun muassa järjestävänsä luontoretkiä eri puolille Satakuntaa, suuren ulkoilmatapahtuman sekä erilaisia kursseja ja seminaareja. Lisäksi yksi aktiivi totesi, että tällaisessa rajattomien resurssien tilanteessa kaikkea kaavoitusta olisi mahdollista seurata: jokainen paikallisyhdistys seuraisi alueensa kuntien kaavapäätöksiä ja piiri jatkaisi esimerkiksi maakuntakaavan seuranta. Seurannan lisäksi kaavoitukseen voitaisiin tarvittaessa reagoida. Jos resurssit olisi rajattomasti, olisi erään haastatellun mielestä myös tärkeää palkata vähintään kokopäiväinen työntekijä, joka voisi paitsi pyörittää byrokratiaa myös organisoida somekamppanjoita. Eräs haastateltu panostaisi retkien ynnä muun ohessa myös toiminnan vakavampana pitämäänsä puoleen:

”pitäs houkutella toimintaan mukaan ihmisiä kenellä on taitoja koska mä ainaki koen sen nyt ku mä oon katsonu sitä ni se vanhenee ja vanhenee se porukka joka (--) osaa tehdä niit asiakirjoja, et se on semmone mihin mun mielest tarvitsis kiinnittää huomiota jotta me pystytään luonnonsuojeluliikkeenä vaikuttamaan asioihin ja olemaan ihmisil semmonen vakuuttava”

...pitäisi panostaa johonkin tiettyyn kohteeseen ja resurssit olivat varsin rajalliset

Tilanteessa, jossa resurssit olisi käytössä varsin niukalti, haastatellut panostaisivat esimerkiksi retkiin, lähiluonnon tuntemukseen tai yleisesti liian vähälle jääneeseen tapahtumatoimintaan (erityisesti siksi, että se nähtiin osana jäsenhankintaa). Myös huomion kiinnittämistä tiedottamiseen ja sosiaalisen median hyödyntämiseen sekä ympäristökasvatukseen ja ihmisen mobilisoimiseen ehdottiin panostuksen kohteiksi.

”Mut sanotaan et jotain kivaa tarttis kans välillä järjestää ku ei se että, tervetuloa mukaan toimintaan kirjojetaan lausuntoja ja selataan kuntien esityslistoja. Se ei oo kauheen mediaseksikästä kyllä että”

3.3.5 Viestinnän kehittäminen

Haastatelluilla oli hyvin erilaisia näkemyksiä paikallisyhdistysten tämänhetkisen viestinnän laadusta ja riittävydestä. Kahden jäsenen mukaan viestintää tai ”tiedotusta” on ollut riittävästi, eivätkä he nähneet siinä olevan ongelmia, vaan heidän mukaansa on itsestä kiinni, pitääkö silmänsä auki ja tuleeko lähdettyä mukaan. Toisaalta toinen näistä jäsenistä ajatteli, että säännöllinen sähköpostitse lähetettävä paikallisyhdistyksen jäsenkirje vaikkapa joka toinen kuukausi voisi olla hyödyllinen:

”joku semmonen mainos jos on just jotain luentoja ja näitä koska kyl se vaan jää ettei niit aktiivisesti eti mistään ihan vaan tiedoks ja just ettei velvota mihinkään, mut muistutus et tämmönenki on”

Kolmas jäsen ei ollut tyytyväinen viestinnän nykytilaan. Hänen mielestään ”aktiivinen markkinointi somessa ois tärkeätä”, mutta hänen mielestään markkinointi oli satunnaista, eikä hän ollut varma, oliko paikallisyhdistyksellä omaa Facebook-sivua. Hän kuitenkin kiitteli joitain yksittäisiä jäseniä, jotka nostivat asioita ja tapahtumia esille sosiaalisessa mediassa. Hän kiitteli myös mielipidepalstoille kirjoittaneita jäseniä. Lisäksi jäsen piti tärkeänä liiton jäsenlehden hyödyntämistä:

”kyl mä luen aina sen erityisesti jos sattuu olee täält Satakuntaan liittyvii asioita tai jos on haastateltu jotain satakuntalaista tai muuta. Välillä tuntuu että se painottuu joskus ehkä vähän tonne pääkaupunkiseudulle liikaa. Muutenkin Suomen luonnonsuojeluliiton toiminta painottuu paljolti tonne pääkaupunkiseudulle. Siel on toki eniten niitä ihmisiä, siitähän se johtuu”

Aktiivit näkivät tämänhetkessä piirin ja yhdistysten viestinnässä sekä hyvää että kehitettävää. Yksi aktiiveista näki jäsenten aktivoinnin ohella juuri viestinnän erityisenä haasteena. Haasteena pidettiin esimerkiksi sitä, että koska informaatiota on nykyisin niin paljon saatavilla, viestintään ja sen tavoittavuuteen tulisi siksi erityisesti kiinnittää huomiota. Yksi aktiivi mainitsi, että Luonnonsuojelija-lehden deadlinet olivat piirin ja paikallisyhdistyksen näkökulmasta hankalat, eikä tieto tapahtumista useinkaan ehtinyt lehteen.

Kaksi aktiivista totesi sosiaalisen median, kuten Facebookin, olevan kätevä tai tehokas viestintäväline. Kotisivuja yksi aktiivi ei oikein viestintävälineenä pitänyt, eivätkä muut niitä maininneet. Lehdistöiedotteita voisi yhden aktiivin mukaan laittaa useamminkin. Hänen mukaansa Satakunnan Kansan uutiskynnyksen ylittäminen oli vaikeaa, mutta Länsi-Suomea hän sen sijaan kiitteli. Eräs haastateltu ehdotti, että paikallisyhdistykset voisivat esimerkiksi pyytää jotakin toimittajaa mukaan tapahtumiin, jo siksikin, että ”se ois varmaan ihan hyvää näkösyöttä vois tul uusi jäsenii ja muuta”. Kotiin lähetettävät paperiset jäsenkirjeet eivät sen sijaan saaneet kannatusta. Henkilökohtaista kutsumista pidettiin hyvänä tiedottamisen tapana: ”et ku on yhteydes jonkun ihmisen kans jonkun muun asian takia ni voi samantien ottaa puheeks että hei ootko kiinnostunu tämmösestä (-- ottaa puheeks et tämmöst ois tarjolla”.

Toisaalta lehdissä ja sosiaalisessa mediassa ilmoitteluakaan ei pidetty autuaaksi tekevänä asiana, vaan haastattelussa tuli ilmi, ettei aina suinkaan ole viestinnästä kiinni, etteivät ihmiset joka tapahtumaan osallistu. Kaikille ei enää tule lehteä (ilmaisjakelukiellon vuoksi ei ilmaisjakeluakaan), jolloin lehti-ilmoittelu ei tavoita, ja ”nykyään on niin hirveesti kaikkea tapahtumaa ja muuta et se ihmisten tavoittaminen ni se on aika vaikeeta.”

Viestintään liittyen osalta haastatelluista kysyttiin, onko heidän mielestään selkeästi ilmoitettu, ovatko tapahtumat kaikille avoimia vai vain jäsenille tarkoitettuja. Aktiivien mukaan monet tapahtumat, kuten talkoot ja retket, olivat kaikille avoimia, mutta mahdollisesti viesti tästä ei ollut välittynyt kaikille, ja tähän voisi viestinnässä kiinnittää huomiota.

3.3.6 Yhteistyö muiden yhdistysten kanssa

Verkostoituminen ja yhteistyö muiden (kolmannen sektorin) toimijoiden kanssa tulivat esiin niin jäsenten kuin aktiivien haastatteluissa: ”yhdistysten kannattais vieraila toistensa luona tai tehdä jotakin yhdessä”. Mahdollisiksi yhteistyöyhdistyksiksi tai -tahoiksi ehdotettiin maruttoja, Mannerheimin lastensuojeluliittoa, Porin kameraseuraa, Karhunvartijoita, kirjastoja ja Porin lintutieteellistä yhdistystä. Retkien järjestämisen mahdollisiksi yhteistyökumppaneiksi mainittiin lisäksi asukas- ja kyläyhdistykset. Yhteistyön virittely nähtiin paikallisyhdistysvetoiseksi asiaksi. Käytännössä yhteistyötä voitaisiin saada aikaan kutsumalla toisten yhdistysten väkeä retkille ja kokouksiin tai käymällä kertomassa omasta toiminnasta toiselle yhdistykselle. Yhteistyösuhteiden solminnassa voitaisiin hyödyntää sellaisia jäseniä, jotka kuuluvat useisiin eri yhdistyksiin.

3.3.7 Jäsenhankinta ja jäsenten aktivointi

Paikallisyhdistysten yhdeksi haasteeksi yksi aktiiveista mainitsi jäsenhankinnan. Hänen mielestään Satakunnassa olisi mahdollisuudet suurempaan jäsenmäärään, mutta jäsenten hankinta oli vaikeaa, koska toimintaa, joka uusia jäseniä voisi houkuttaa, järjestettiin vapaaehtoisvoimin – ja näitä vapaaehtoisia ei turhan paljon ole.

”koska ilman niitä ihmisiä ei oo mitään, ei oo toimintaa, eikä saada mitään aikaan että. Et on sit kyse ihan mistä tahansa et jos ajatellaan vaik näit vieraslajeja joka on nyt uusi ihan niinku just joku hemmetin jättipalsami joka valtaa kaikki paikat ni tota kylhän siihenki tarvittaisiin, siihen tarvittas todellaki niit ihmisiä, ja innostettua ja se se vaatii aika paljon työtä et saadaan talkoot aikasekskin et ei mikään tuu itsestään ja sit ku se ei tuu edes siitä et ollaan yks ilta jossain pari tuntia ni se ei riitä ku siihen pitää olla jatkuvuutta”

Eräs jäsenistäkin oli sitä mieltä, että luonnonsuojelutoimintaan saataisiin mukaan ihmisiä erilaisilla tapahtumilla ja tarjoamalla ihmisille henkilökohtainen kosketus luontoon, minkä kautta heräisi halu suojella sitä: ”mitä enemmän liikkuu ja oppii ymmärtämään ja näkemään ni kyllä siinä se, ajatus siitä että tota näitä asioitakin pitäa vaalia ni kyl se varmasti siin kasvaa.”

Uusia jäseniä tai aktiivisempia jäseniä voitaisiin yhden aktiivin mielestä saada järjestämällä haastaviksi koettuja tapahtumia:

”Keskustelutilaisuuksia nimittäin. (--) Esimerkiks, puhutaan noist kaavotuskävelyistä et niihin kutsutaan sit yleensä sen kunnallisen kaavotuksen edustaja kertomaan että joo tästä on vähän suunniteltu että tie vois mennä tästä, sit ihmiset pääsee paikall kattomaan jaa tästä vai ja sillo siin tilantees saadaan ehkä pikkasen siemen ehkä jonnekin et tyyliin hei ei me halut tätä mitäs me ruvetaan nyt tekee et jotenki tämmöst vastaavaa”

Yksi aktiiveista kaipasi mukaan toimintaan erityisesti luonto- ja ympäristöalalle kouluttautuneita ihmisiä, jotka osaavat ottaa asioista selvää.

Aktivoimisessa olennaisena pidettiin sitä, että ihmiset saataisiin tuntemaan itsensä tarpeellisiksi:

”et ihmiset ymmärtäs et heit tarvitaan koska monil on semmonen käsitys et luonnonsuojelupiiri on täynnä viisaita ihmisiä joku semmonen tietäjien klaani”

Aktivoimisen keinoksi yksi aktiiveista ehdotti, että ihmisten annettaisiin tehdä sitä, mistä he pitivät ja missä he olivat hyviä – silloin he varmaan tekisivät siinä ohessa ihan mielellään myös kurjempia velvollisuuksia. Kuitenkaan ei tulisi olettaa, että nämä hoitavat kyseisen homman aina.

Monet haastatelluista nostivat nuorten jäsenten hankkimisen esiin yhtenä heitä mietityttävänä asiana, vaikka nimenomaan nuorista ei suoraan kysytykään. Yhdeksi haasteeksi Satakunnassa mainittiin se, ettei alueella ole Luonto-Liiton toimintaa. Yksi haastatelluista tosin totesi, ettei lähtisi käynnistämään erikseen Luonto-Liiton toimintaa, ”koska se hajottaa sit niitä voimavaroja, et mä keskittäisin sen toiminnan niihin olemassa oleviin organisaatioihin vaikka se [huokaa] vie sitä aikaa”. Myös päinvastaista mieltä oltiin:

”se et tulis Luonto-Liiton toimintaa ja olis pari kolme nuorta ihmistä jotka tulis keskenään hyvin toimeen ni silloin sit jo olis sillai semmosta et tehtäisiin mukavia asioita. Turunki

seudulla ni he tekee retkiä käy sienessä ja marjassa ja järjestää kartotuskursseja ja kaikkee tämmösiä vois olla”

Tällä hetkellä tarjolla olevaa toimintaa ei pidetty nuorten kannalta kiinnostavana. Eräs haastateltu kiitteli, että tämän hetken aktiiveissa on ammattilaisia ja tehdään kaikenlaista lausuntoa ja vastaavaa, mutta hän arveli, että ”aika fanaattinen luonnonsuojelija” nuoren pitäisi olla, jotta lähtisi nykyiseen toimintaan mukaan.

”mä en jaksa usko et se [mikä nuoria kiinnostaisi]on ainakaan tää järjestötoiminta et istutaan kokouksissa ja kirjoitellaan niit pöytäkirjoja”

Yksi aktiiveista totesi, etteivät ”vanhat” aktiivit oikein tiedä, miten saataisiin uutta väkeä mukaan (ilmeisesti nuorta uutta väkeä). Haastatellut esittivät kuitenkin joitain ehdotuksia nuorten tavoittamisesta tai mukaan houkuttelemisesta. Tärkeänä pidettiin, että löydettäisiin joku ”nuorempi ihminen” polkaisemaan toiminta käyntiin. Yksi jäsen ehdotti nuorille tai jollekin tietylle ikäryhmälle suunnattuja retkiä, yksi aktiivi taas tapahtumaa, johon osallistumalla voisi sosiaalisessa mediassa viestiä tiedostavansa ja olevansa mukana tärkeässä jutussa.

”jos vaik sais sieltä Luonto-Liitosta jonkun järjestään tänne pari tilaisuutta ja vaik Porin seudun ympäristöseura ku Pori on kuitenkin sellanen alue et täält vois niit nuorii löytyy”

”esimerkiks jos ajatellaan niit kesähakkuita (--) että siis just joku sellanen näkyvämpi ja semmonen raflavampi juttu just siitä, et mitä tuho se aiheuttaa ne kesähakkuut oikeesti niille eläimille ja linnunpoikasille ja muillekin ja jotain siihen liittyvää vois saada mielestäni. Siitä kulkue. Turripukukulkue. [haastateltava viittaa eläinhahmoa esittäviin asuihin, ns. turripukuihin (fursuit), pukeutuviin turri-harrastajiin]”

Eräs haastateltu ajatteli, että hänen mielestään nuoret eivät ole ainoita potentiaalisia uusia jäseniä:

”Että meikäläisen ikäluokat alkaa olla jo menetetty, noo ei välttämättä kyl sitä voi ja jollakin voi vaikka ku jää eläkkeelle ni havahtuu tämmösiin asioihin ja on aikaa jopa ihan osallistuuki. Ku työelämäs, siin on vaan menny putkessa ja sit vast alkaa havahtuu et mitäs kaikkee maailmas muutakin olis kun tämä. Tai tai ku lapset lähtee kotoo, se perhe-elämä muuttaa muotoaan, ne ois varmaan sellasia etappeja mist vois alkaa jotakin uutta. Ajattelemaankin vähän uudel taval ja uusia asioita. (--) mut kyl mä jos vaan sais niit nuorii ku valmistuu tuolt miltä asteelta tahansa mut et varsinki tuolt korkeakoulumaailmast, jos vaan sais täält töitä, ni se on kans yks semmonen potentiaalinen porukka, siel ollaan enemmän tietosia, ja niil on viel mahdollisuuksia vuosikymmeniä vaikuttaa asioihin”

Yksi aktiivi muistutti, että oli helppoa asettaa tavoitteita, mutta käytännön toteutus voi olla vaikeaa esimerkiksi tietyn ihmisryhmän tavoittamisen suhteen. Hän oli kuitenkin sitä mieltä, että myös lapsiperheiden huomioimiseen kannattaisi panostaa, esimerkiksi perheretkiä järjestämällä, jotta luontoharrastusta saataisiin siirrettyä myös nuorille sukupolville.

Erityisesti useampaa haastateltua mietitytti, mikä olisi se kanava, jonka kautta nuoret tai lapsiperheet tavoitettaisiin, ja tähän haastatelluilla ei ollut antaa ehdotuksia. Arveltiin, että todennäköisesti nuoria löytyisi sosiaalisen median kautta. Yksi haastatelluista toivoikin mukaan nuoria nimenomaan siksi, että yhdistykseen tarvittaisiin nuoria hoitamaan yhdistysten viestintää sosiaalisessa mediassa: ”tarvitaan jotain nuoria ihmisiä jotka on mukana täs nykymaailmassa ja mediassa ja viestii sillä tavalla ku nykyään viestitään.”

3.4 LIITTO, PIIRI JA PAIKALLISYHDISTYKSET

3.4.1 Liiton ja paikallisyhdistysten toiminnan ja olemassaolon tarkoitus ja tavoitteet

Yksi jäsenistä toivoi, että luonnonsuojeluliitossa ja paikallisissa yhdistyksissä muistetaisiin toiminnan tarkoitus ja lähtökohta, ja sitä tuotaisiin esille. Tälle jäsenelle tämä asia oli ytimekkäästi luonto:

”(--)) erityisesti toivon et Porin ympäristöseura ottas näit luontonäkökulman enemmän esille ja et lähtisivät kehittämään sitä toimintaa sillä sektorilla (--)) siks mä kuulunkin luonnonsuojeluliittoon ku mä haluun sen luon- se on se mun pointti, näit kaikkii muitkin asioita muutkin puhuu ja mut ku se luonto jää aina tuol taka-alalle”

Myös toisen haastatellun mielestä luonnon puolesta olisi aktiivisesti ja rohkeasti puhuttava – tarjottava vastinetta jäsenille – jotta vältetään yhden asian liikkeiden synty.

Eräs jäsen toivoi, että luontoa tuotaisiin esiin erityisesti faktatiedon pohjalta: ”ei pelkästään must tuntuu periaatteella pitäa aina olla jotain faktaa taustalla että semmosta aina toivos et pystyy linkittää siihen oikean tiedon ku somessa on niin hirveesti kaikenlaista”.

Yksi aktiiveista piti luonnonsuojelujärjestöjä juuri tässä ajassa erityisen tärkeinä:

”et jos luonnonsuojeluliike alko siit ku ei ollu ympäristölautakunti ni nykyset ympäristölautakunnat on taas sellasii et luonnonsuojeluliiket tarvitaan entist enemmä ja nostamaan niit asiat esille”

Yksi aktiiveista pohti sitä, että on ymmärrettävää, ettei yhdistys ”joka paikkaan repee”, mutta hänen mielestään ei aivan riitä, että järjestetään vuosittaiset ”standardijutut” kuten lintu- ja lepakkoretki tai niittotalkoot ja vietetään Suomen luonnon päivää. Erään haastatellun mielestä olisi tärkeää, että paikalliset yhdistykset uskaltaisivat osallistua keskusteluun, joka liittyy hankkeisiin, jotka uhkaavat paikallista luontoa. Osallistumisen lisäksi keskustelua tulisi myös herätellä.

”tuoda niit asioit esille et jos jossain esim suunnitellaan rahan puutteen takia jonkun alueen hakkaamista et saadaan vähän rahaa lämmityskuluihin ni mun mielest luonnonsuojeluliikkeen pitää semmosis asiois tuoda esille että että lähiluontoo on säilytettävä ja tämä on lyhytnäköstä ja niin edellee et ei sil ehkä voi estää mitään mut voi kuitenkin tuoda se kanta et mä luulen et se auttaa monien ihmisten siihen ahdistukseen ”

Aktiivit mainitsivat, että luonnonsuojeluliiton toiminnassa oli tärkeää se, että se on vaikuttamistyötä: istumista erilaisissa työryhmissä liiton ja piirin tasolla.

”mä pidän liiton jäsenyyttä tärkeenä sitä varten että liitto pystyy vaikuttamaan siis jo ihan valtakunnan tasolla kaikkeen päätöksentekoon (--)) ja se että mun mielestä luonnonsuojeluliiton arvo on just siinä et se on valtakunnallinen iso yhdistys ja ne on mukana niis neuvottelupöydis mis oikeesti asioista päätetään”

Yksi jäsenistä oli sitä mieltä, että liiton tehtäviin kuuluu valistaa ihmisiä esimerkiksi kulutuksen vähentämisen tärkeydestä.

”mua häiritsee se tässä ilmastonmuutosasiassa, että ei ollenkaan panosteta siihen, että kulutusta pitäisi vähentää, että koko ajan vaan ajatellaan, että pitää kauan kuluttaa ja pitää sitä energiaa tuottaa eri keinoin, että pitäisi miettiä sitä, ettei tää systeemi kestä tätä.”

Vaikka yhdistyksen toiminnan tarkoituksena olisikin suojella luontoa, voi yhdistyksen jäsenyydellä olla merkitystä myös yksilölle itselleen: yksi jäsenistä kuvaili luonnonsuojeluliiton jäsenyyden tuovan hyvän mielen, koska jäsenyydellä tuki itselle tärkeiden arvojen mukaista toimintaa. Tärkeää voikin olla myös ihmisten hyvinvoinnin tukeminen: yhdistykset voivat parhaimmillaan tarjota luontoelämyksiä erilaisista elämäntilanteista tai vaikkapa liikkumista hankaloittavista vammoista huolimatta.

3.4.2 Mielikuvat luonnonsuojeluliitosta

Jäsenet pitivät Suomen luonnonsuojeluliittoa asiallisena, rauhallisena ja kiinnostavana toimijana, jonka toiminnassa ”vois ja kannattais olla mukana”. Liitolla kerrottiin olevan ”hyvä maine” ja liiton nähtiin olevan oikeasti luonnon asiassa – joskin yksi jäsenistä kaipasi sitä, että liitto ja paikallisyhdistys todella muistaisivat tämän. Yksi jäsen arveli liitolla olevan varmasti paljon tietoa. Lisäksi yksi jäsen mainitsi, että joillekin henkilöille voi työskentely monissa työpaikoissa olla vaikeaa, koska kaikissa organisaatioissa luonnonsuojeluhenkisyyttä ei katsota hyvällä, vaan saa ”semmosen viherpiipertäjän maineen tosi helposti”. Tällaisille ihmisille luonnonsuojeluliitto olisi hänen mielestään varmasti kiitollinen työpaikka: ”jos luontoo halua oikeasti suojella työelämäs, niin semmosen henkilöt on vähän pakotettujakin hakeutumaan johonki semmoseen paikkaan, missä on samanhenkistä”. Erästä jäsentä hieman harmitti liiton toiminnan keskittyminen eteläiseen Suomeen, vaikka hänen mukaansa tilanne onkin parantunut viime aikoina, koska esimerkiksi jäsenlehdessä on haastateltu ihmisiä eri puolilta maata.

Yhden aktiivien mielestä luonnonsuojeluliitto on esimerkiksi puuttunut erilaisiin ympäristöongelmiin ”resursseihin nähden hämmästyttävän paljon”, ehkä jopa niin laajalti, että aktiivi oli miettinyt, tarvitseeko tai kuuluuko järjestön ”nyt ihan joka taholla toimia”. Aktiivi oli kuitenkin sitä mieltä, ettei toimintaa tarvitse rajata esimerkiksi pelkkiin Suomen asioihin, ovathan monet ongelmat rajat ylittäviä. Toinen aktiiveista taas toivoi liitolta paikallisyhdistysten osallistamista eli ottamista mukaan valtakunnallisiin haasteisiin ja kamppanjoin.

3.4.3 Mielikuvat Satakunnan piiristä tai paikallisyhdistyksistä

Satakunnan piiriillä ja Satakunnassa toimivilla paikallisyhdistyksillä (erityisesti Porin yhdistyksellä) nähtiin olevan potentiaalia, mutta joistain näkökulmista katsoen se näyttäytyi lähinnä hukattuna potentiaalina, menetettyinä tilaisuuksina. Satakunnan alueella ei ollut joidenkin haastateltujen mielestä tartuttu kaikkiin hyviin tilaisuuksiin edistää luonnonsuojelua. Esimerkiksi rahoituksen hakeminen piirin tasolla voisi mahdollistaa luonnonsuojelutoimia, joihin ei ilman rahoitusta ole ollut resursseja.

”on hukattu tavallaan myös se aika, jolloin olisi voitu saada uusia ihmisiä ja jotka tietenkään ei enää olisi uusia, mutta, mutta et semmoinen tietynlainen vaihtuvuus et olisi semmoinen.”

mielikuva edes että tää piiri täällä toimijat vaihtuu vähän useemmin kun kerran kolmessa neljässäkymmenessä vuodessa [nauraa]”

”(--) on teollisuuskaupunki ni siel olis mun mielestä potentiaalia, koska siel on sit kuitenkin myös ympäristöongelmia eri tavalla (--) et tuhannen taalan paikka tehdä siinä se näkyväks, saada se toimimaan ja, saada uusia jäseniä”

Yksi jäsen toivoi Satakunnan alueella piirin ja paikallisyhdistyksen tasolla panostettavan luonnon puolesta puhumiseen. Lisäksi jäsenet toivoivat, että yhdistyksillä olisi kasvot (että toiminta henkilöityisi johonkuhun), ja että jäsenet tietäisivät ainakin sen, kuka yhdistyksen puheenjohtaja kulloinkin on. Yksi jäsen arveli, että toiminnan luonteeseen kuului, etteivät aktiivit ”välttämättä tykkää pärstääs laittaa johonki”. Hän oli kuitenkin sitä mieltä, että olisi helpompi tulla toimintaan mukaan, kun tietäisi ennalta, keitä toiminnassa oli mukana. Toinen jäsen ehdottikin, että Facebookissa voisi esitellä yhdistyksen jäseniä ja haastatella heitä. Toisaalta kaikki eivät kokeneet, että vieraiden ihmisten joukkoon meneminen kasvattaisi heidän osaltaan toimintaan osallistumisen kynnyksiä, vaan uusien ihmisten kohtaamista saatettiin pitää virkistävänä.

Yksi jäsenistä painotti, että paikallisyhdistykselle oli tarvetta – mielikuva ei siis ollut, että paikalliset yhdistykset olisivat jotenkin tarpeettomia.

”Satakunnan luonnonsuojelupiiri kokonaisuutena toimii hyvin mutta (--) paikallisyhdistysten merkitys on sillain iso että kyllähän tuntuu että tuolla Pyhäjärvisseudulla toimii ihan eri lailla mä [Porista käsin] kattelen sitä ai niil on taas tollasta”

3.4.4 Onnistumisia viime vuosilta

Kaikki haastatellut eivät olleet seuranneet liiton, piirin tai paikallisyhdistysten toimintaa viime aikoina aktiivisesti, joten he eivät osanneet nimetä erityisiä onnistumisia luonnonsuojelutoiminnassa. Kuitenkin esiin nousi se, että toisaalta myöskään isoja mokia ei ollut tehty – mielikuva asiallisesta ja rauhallisesta järjestöstä koettiin eduksi. ”Hyvän maineen” ylläpitäminen oli jo onnistuminen sekkin.

Toisten haastateltujen ajatukset onnistumisista olivat selkeämpiä. Piirin tai paikallisyhdistysten onnistumisiksi yksi aktiivi mainitsi muutaman luonnonsuojelualan hankkimisen yhteistyössä Luonnonperintösäätiön kanssa. Hänen mielestä hyvää oli se, että tämä oli konkreettista ja näkyvää toimintaa. Onnistumisina mainittiin myös retkien järjestäminen, Selkämeren kansallispuiston perustaminen piirin aloitteesta, purokunnostukset, soidensuojelujuttujen läpi vieminen ja aktiivisuus turvehankkeiden suhteen, joidenkin hankkeiden torppaaminen valituksilla ja lausunnoilla sekä Rauman ja Ala-Satakunnan aktiiviset paikallisyhdistykset. Yksi haastateltu mainitsi myös haastattelujen kautta saadun julkisuuden onnistumisena.

3.4.5 Haasteet järjestörakenteessa, yhdistystoiminnan byrokraattisuus ja yhdistystoiminnan tulevaisuus

Aktiivit mainitsivat, että osa haasteista toiminnassa johtuu järjestörakenteesta, joka ei itsessään mahdollista uusiutumista ja joka synnyttää turhaa kitkaa (”paikallisyhdistykset pitää kyl kynsin ja hampain kiinni niistä

omista alueistaan”). Lisäksi mainittiin, että välillä ”keskustoimiston touhut jää vähän etäiseksi täällä ja mekin ollaan joskus oltu eri mieltä liiton kans jostain asiasta eli meil on ollu eri kanta ku heillä ni se ei sit aina toimi sillä tavalla”. Aktiivin mielestä valtakunnallinen työ on kuitenkin tärkeää ja liitossa pääsääntöisesti tehdään hienoa työtä, ja epäluulo sitä kohtaan on kentällä vähän liiallistakin.

Erään haastatellun mielestä paikallisyhdistykset olivat tarpeellisia olemassa: ”musta on hyvä että on paikallisyhdistyksiä koska ne tekee siitä sen et pystyy menemään mutta ei mun mielestä Porin ympäristöseura mitenkään enempää oo järjestäny tapahtumia tai muuta”. Toisen haastatellun kertomasta saakin kuvan, että vaikka oman paikallisyhdistyksen toimintaa ja olemassaoloa juridisena, itsenäisenä yksikkönä saatettaisiin pitää tärkeänä yhdistyksen hallituksessa, ei se takaa, että yhdistyksellä olisi mitään ulospäin näkyvää toimintaa.

Haastattelujen yhteydessä mainittiin yhdistystoiminnan yleisenä haasteena Suomessa sen byrokraattisuus. Yksi haastatelluista pohti myös, millainen ylipäätään mahtaa olla yhdistystoiminnan tulevaisuus, kun aktiivisia jäseniä ei liiaksi ole, mutta tarve olisi suuri:

”varmaan liitollakin on ihan mietinnän paikka et sit täs varmaan aika lähivuosinakin näkyy että miten täs nyt oikeestaan käy et löytyykö ylipäätään yhdistyksiin, ihmisiä vai onks tää yhdistystouhu nyt ylipäätään menneen talven lumia (--). Monet yhdistykset nyt painii sen kanssa et ei oo niitä aktiivitoimijoita ja yhä enemmän asioita lykätään tavallaan vapaaehtosten piikkiin (--). ja toisaalta useampi yhdistys taistelee niistä samoista vähistä voimista aktiivisista ihmisistä etenki maaseudulla”

3.4.6 Porilaisuus ja Porin kaupungin ilmapiiri vaikuttavina tekijöinä

Haastatteluissa tuli myös esiin, että Porissa ei ole välttämättä kovin luonnonsuojeluyönteinen ilmapiiri, mikä nähtiin ”ylimääräisenä haasteena” Satakunnassa.

”et aika vaikee paikka ihan kaupunkina luonnonsuojeluasiat, koska tää on niin perinteinen teollisuuskaupunki (--). eläimiä jos näkee ni ammutaan, ennenkin kaatanu kaikki paskat tänne jokeen ni aion tehdä sen nytki, ni se on niin vaikee, ja siin on mukana ammattiyhdistysliike ja kaupungin johto mikä menee vähän limittäin ja lomittain, ni ei tätä kaupunkii ympäristöihmiset, tää on vaikeempii varmaa Suomes et jos aatellaan et kääntäs kurssii, mutta hatunnosto, iso sellanen niille jotka sitä oikeesti yrittää tuolla sitte ja onneks niitäkin on”

”et en yhtään ihmettele et on vaikee saada jäseniä myös tämän takia on siin muutakin varmasti, et tuon oon kyllä huomannu et tääl saa vähän silleen et ei oikeen (--). vedetään nokkaan jos menee sanoo tuol jossain, et kyl ympäristöö pitäs suojella, tai Venator, hyvä et se lakkautetaan toivottavast se siivotaan mitä siel on alla et tämmösii asioita, et ei täällä semmosii saa ees ääneen sanoa”

”Meet isompaan kaupunkiin, pääkaupunkiseudulle, aivan eri tilanne. (--). et siel ollaan täs ajassa kiinni, tääl ei, eikä tiä tullaanko ikinä olemaan (--). Et just toi auttaa varmaan et ku kuitenkin tulee opiskelijoit muualta et jos, jos ne jäis tänne töihin ni se vähän korjais sitä tilannetta”

Lisäksi erikoisena pidettiin sitä, että vaikka Pori on kaupunkina Satakunnan suurin, on sen paikallisyhdistys varsin hiljainen. Porissa myös ajateltiin olevan ”kaikkein hienoimmat luontokohteet Satakunnassa ja kaikkein eniten uhkia”. Uhkina mainittiin kaavoitus ja kehittäminen Yyterin alueella, se ettei Porissa arvosteta vanhoja puita, kaavoittaminen alueille, joilla on erityistä luonto- tai virkistysarvoa, radan sähköistämisen seurauksena tehdyt laajat hakkuut ja Joutsijärven alueen hakkuut.

”kyllähän tää on must ihan hirvee tää Joutsijärven juttu eli että Porin kaupunki miettii semmoselle alueelle joka on niin porilaisille kuin satakuntalaisille tosi tärkeä retkeilyalue ja se on virkistysaluetta ja muuta, ne miettii et paljonk sielt saisi puuntuottoa. Ei mitenkään käy päähän ja sit ku miettii ku kattoo noit karttoja ni sillä alueella on kumminki vanhempaa puustoa ku ympäristös keskimäärin, et siin on monta tämmöst näkökulmaa. (--) Et ympäristöseuraa kyllä tarvitaan. Tämmösiin asioihin pitäis ottaa kantaa”

Toisaalta kaikki haastatellut eivät jakaneet käsitystä siitä, että ”porilaisuus” selittäisi kaikkea, vaikka Porin kaupungin päätöksiä esimerkiksi Joutsijärven metsien suhteen pidettiin erikoisina. Ja saihan Pori kiitostakin, kaupunkipuistostaan!

3.5 AKTIIVIJÄSENIIN LIITTYEN

3.5.1 Aktiivijäsenen tunneskaala

Aktiivisempi yhdistyksen toimintaan osallistuminen herätti haastatelluissa aktiiveissa monenlaisia tunteita. Alkuinnostus siitä, että pääsi vaikuttamaan ja antamaan oman panoksensa luonnonsuojelulle, saattoi vaihtua turhautumiseen, jos järjestettyihin tapahtumiin ei juuri osallistujia ilmaantunut.

Aktiivina toimiminen saattoi aiheuttaa myös riittämättömyyden tunnetta tai väsymistä. Eräs haastateltu oli sitä mieltä, että monissa tapauksissa liian suuren työtaakan kantaminen oli ihan aktiivista itsestäänkin kiinni, jos tälle ei kelvannut muiden työt. Toisaalta osin aktiivien jaksamiseen ja riittämättömyyden tunteeseen vaikutti sekin, että haluaisi jotain muutosta tapahtuvan tai piti jotain asiaa tärkeänä, mutta koki että kaikki oli itse tehtävä – joko koska muita tekijöitä ei ollut tai muut eivät tehneet mitään. Töitä voi olla liian paljon jonkun harteilla (ja luonnonsuojeluun liittyvät työt eivät toisaalta lopu tekemälläkään). Tehtäviä asioita voitiin myös pallotella piirin ja yhdistysten välillä: piiri toivoi paikallisyhdistysten hoitavan ja paikallisyhdistykset piirin, mistä saattoi syntyä ajatus, ettei kukaan hoida asiaa. Pahimmillaan jaksamisen haasteet, se että on liian monessa mukana ja saa lisäksi ”kuraa niskaan”, voisivat johtaa uupumiseen.

Yhden aktiivin mukaan ainakaan piirin tasolla ei ole kiinnitetty huomiota aktiivien jaksamiseen, vaan tämä nähtiin paikallisyhdistysten tehtäväksi. Haastatellut mainitsivat muutamia väsymistä ennaltaehkäiseviä tai vähentäviä keinoja. Näitä olivat nuorempien tai uudempien tulokkaiden toppuuttelu (innokkuus voi saada aikaan sen, että lopulta hommat jäävät hoitamatta, jos lupautuu liian moneen mukaan) sekä yhdistyksen tyky-päivät:

”(--) yhdistysaktiiveille tällaisia tyky-päiviä ja se oli mun mielest tosi hyvä idea että ku heilläkin on tosi pieni porukka ja ne tekee ihan hirveesti talkoita (--) et he budjetoit rahaa siihen että tehdään jotain kivaa sit ainaki kerran vuodessa ja tai just pidetään jotain saunailtaa ja mennään teatteriin tai johonki tämmöseen et mun mielest se olis tärkeätä (--) et tehdään jotain ihan muuta eikä mennäkään nyt luontoon vaan tehdään jotain tämmöstä”

3.5.2 Erilaisuuden ja toisten työn arvostaminen

Yksi aktiiveista halusi muistuttaa, että toisten työpanosta pitäisi arvostaa, eikä kritisoida:

”et jos yhdistyselämässäkin kauheesti kritisoidaan ihmisten työtä ja mikään ei kelpaa tai jonkun omituista tapaa katsoo maailmaa ni sit porukka pienenee koko ajan”

Kritisoimisen välttämisen lisäksi pitäisi muistaa vähintään kiittää ja mahdollisesti jotenkin palkita tehdystä vapaaehtoistyöstä. Yksi aktiivi totesi, että kun välillä saa myönteistä palautetta, jaksaa paremmin ottaa vastaan kritiikkiä. Palkitsemisen suhteen kannatti yhden haastatellun mukaan kysellä, mitä ihmiset halusivat, jos edes halusivat mitään – toiselle yhteiset illanistujaiset voivat olla mukava palkitsemisen keino, mutta joku toinen ehkä mielummin istuu kotona Netflixiä katsellen. Palkinnoiksi toinen haastateltu ehdotti luontoretkeä, jossa olisi mukana kiinnostava asiantuntija, tai talkooporukan kanssa syömään menemistä. Koskaan vapaaehtoisen työpanosta ei tulisi pitää itsestäänselvyytenä.

Haastatteluissa tuli ilmi, että pitäisi muistaa myös arvostaa toisten erilaisuutta ja jopa ”erikoisuutta”.

”ei oo tarkoitus et ihmiset o kaikki kavereita keskenään vaan on yhteinen harrastus”

”se on joilleki ihmisille, ainoo sosiaalisuuden muoto et kuuluu luonnonsuojeluhdistyksee ja käy niis tilaisuuksis et se on tosi tärkeet ja se on jo mielenterveystyötä monille ja se täytyy muistaa koska luonto on sellanen asia et se koskettaa hyvin erilaisii ihmisii”

Yhden aktiivin mielestä myös sellaiset ihmiset, jotka eivät ole luonnonsuojelun asiantuntijoita työnsä tai harrastuneisuutensa kautta, pitäisi ottaa mukaan toimintaan antamaan ”tavallisen ihmisen” näkökulmaa. Myös maataloudesta elantonsa saavia kaivattiin toimintaan mukaan, jotta ”arkinen puoli” ei unohtuisi luonnonsuojelutoimissa.

3.5.3 Jatkuvuus ja vaihtuvuus

Osa haastatelluista oli huolissaan jatkuvuuden, vaihtuvuuden ja uudistumisen puutteesta paikallisyhdistysten hallitusten suhteen. Vaihtuvuuden puutteen yhtenä syynä pidettiin sitä, ettei tilaa välttämättä halutakaan tehdä uusille tulokkaille: ”yks ongelma on kans just se että ku on niitä tyyppejä jotka on sitä mieltä et heidän panos on niin tärkeet et hein on oltava siel hallitukses vuosikymmenestä toiseen.” Toisena syynä mainittiin, ettei uusia tulijoita välttämättä edes ole:

”eikä tänne nyt mitään tunkua ole (--) nyt se on melkein jo sitä et tarvii aina kysellä et jos joku jää pois niin sit on metsästäminen et saadaan joku tilalle”

”jos saadaan joku nuori hallitukseen ni se ei oo välttämät siel kyl kovin kauaa kattele sitä touhua ku ne on todellakin aika kuivia ne kokoukset”

Vaihtumattomuuden puute voi haastateltujen aktiivien mielestä johtaa harvojen aktiivien väsymiseen (jos aina samat ihmiset joutuvat hoitamaan kaiken) tai siihen, ettei yhdistys hoida luonnonsuojelullisia tehtäviään. Jos aktiivit eivät jostain syystä (jaksaminen, ehtiminen, haluaminen) nosta esille paikallisia ”kriisejä”, voi se johtaa siihen, etteivät uudet ihmiset aktivoidu niiden herätteleminä mukaan. Vähäinen vaihtuvuus voi siis ylläpitää vaihtumattomuuden tilannetta. Yksi haastatelluista muistutti, ettei ihmisiä pidä painostaa aktiiviseen toimintaan, mutta toisaalta tämä voi johtaa siihen, että samat aktiivit joutuvat olemaan toiminnasta vastuussa vuosikymmenestä toiseen. Yksi haastatelluista mainitsi, että jos vaihtuvuutta ei ole ja aktiiveja on kovin vähän, voisi olla viisaampaa, että yhdistys lyöttäytyisi yhteen toisen kanssa. Vaihtumattomuus voi vaikeuttaa uusien jäsenten aktivoitumista eri tavoin:

”on kyl ihan totta et ei se ihan helppo homma oo lähtee. [--] Että mun mielestä se vaan vaikeutuu mitä pidempiä ne pestit on sitä vaikeempi sinne on mennä jos vaihtuu jengi ni sit sin uskaltaa helpommin suostuakin ku tietää ettei tääl tarvi olla kuolemaansa asti sentään”

Yksi haastatelluista muistutti, että jos on todella ollut hyödyksi yhdistykselle, voi varmasti tulla uudelleen valituksi myöhemmin, vaikka välillä tekisi tilaa muille. Hänen mukaansa olisi tärkeää arvioida, onko itsestä hyötyä toiminnalle. Aktiivit pitivätkin tärkeänä avoimuutta uusille tulijoille: pitäisi ottaa avosylin vastaan kaikki, jotka olivat edes vähän kiinnostuneita. Tämä turvaisi toiminnan jatkumisen.

”kun kukaan ei oo ikuinen ja se on ihan hirvee tilanne jos kuukahtaa ihminen kesken kovimman suojelu-uran ja sit yhtäkkiä ruvetaan miettimään mistähän me nyt tilalle saatas semmonen asiantuntija, ni toi ei oo hyvää järjestötoimintaa”

Yksi haastatelluista oli sitä mieltä, että paitsi uusia aktiiveja, kaivattaisiin myös uusia ajatuksia. Haastatellun mielestä uusia ajatuksia ei tällä hetkellä kuitenkaan aina oteta avoimesti vastaan:

”Et mä oon ihan varma et monet semmoset, kenen työhön ja opiskeluun kuuluu sellanen et osaa luoda asiakirjoja ja ymmärtää et millasii niiden pitää olla ja muuta, ne tulis mukaa jos houkuteltas (--) mut, siin on kuitenkin semmonen, et mä näen et ne (--) jotka niitä asiakirjoi tekee, ni ne ei kauheesti tykkää siitä et sin nuorempii tulee tai kokemattomampii”

3.5.4 ”Järjestöihmiset”

Joissain haastatelluissa tuli ilmi ns. järjestöihmisyys eli halu kokousta, laatia pöytäkirjoja sekä esityslistoja ja kuulua yhdistyksen hallitukseen ennemmin kokoustamisen itsensä kuin luonnonsuojelun edistämisen vuoksi. Järjestöihmisyys ihmetytti osaa haastatelluista, ja erityisesti haastateltavia kummastutti seuraava:

”et joskus vähän kyl mieltii et miks joku on siellä mukana kun ei sit kuitenkaan kauheesti ota mihinkään edes kantaa tai ei tee mitään ei kirjota lausuntoja eikä järjestä talkoita eikä mitään et miks haluaa olla päättämässä yhteisistä asioista”

Yhtenä järjestöihmisyiden haasteena pidettiin mahdollista ”etuajattelua” jossain muussa kuin luonnon edun näkökulmassa.

”ja sit on tietysti ihmisii jotka haluaa liittyä johonki hallituksii vaan saadakseen seeveehen kivoi merkintöi, välil törmää ihmisii jol ei yksinkertasest oo aikaa tehdä yhtää mitään mut ne tykkää ol mukana ko sit ne voi kehuu et olenpa muuten täs paikallisessa luonnonsuojeluyhdistyksessäkin mukana [naurahtaa]”

Toisaalta järjestöihmiset ovat juuri niitä, jotka haluavat toimia yhdistysten hallituksissa, mutta koska he ovat ”katoava luonnonvara”, miten käy kun heitä ei enää ole?

4. YHTEENVETO

Tässä luvussa kootaan yhteen joitain huomioita haastateltujen ja kyselyyn vastanneiden ajatuksista liittyen luontosuhteeseen, luonnonsuojeluun sekä piirin ja paikallisyhdistysten toimintaan.

Luontosuhde ja käsityksiä luonnonsuojelusta

Moni haastateltu määritteli suhdettaan luontoon erityisesti sen kautta, että luonto oli heille **itselleen tai itsessään tärkeä**. Joidenkin kohdalla luontosuhde oli vaikuttanut valintoihin, joita he elämässään olivat tehneet esimerkiksi asuinpaikan, harrastusten, koulutuksen tai uran suhteen. Toisilla taas tilanne oli ollut päinvastainen: muista syistä tehdyt elämänvalinnat olivat havahduttaneet luonnonsuojelun tärkeyteen tai näkemään luonnon eri tavalla kuin ennen. Monella haastatellulla ja kyselyyn vastanneella oli myös kokemus siitä, että he olivat **osa luontoa**. Tämä saattoi olla tiedollisen tason ajatus siitä, että ihminen on laji muiden joukossa, tai vaikkapa tiettyyn tilanteeseen liittyvä (tunnetason) kokemus siitä, että on osa luontoa. Kokemus saattoi laajentua koskemaan myös koko maailmankaikkeutta, jolloin yksilöllä oli ajatus kaiken yhteydestä ja yhtäläisyyksistä hiukkastasolla. Toisaalta moni kyselyyn vastannut oli sitä mieltä, että ihmiset yleisesti ottaen ovat erkaantuneet luonnosta (Taulukko 1). Tässä vastaajat ehkä ajattelivat erkaantumisenä sitä, että kaikki eivät pidä luontoa tärkeänä.

Osalle haastatelluista luontosuhteella oli myös **henkinen, hengellinen tai mystinen** taso, toiset taas vierastivat luontoon liitettyjä henkisiä tai yliluonnollisia piirteitä. On huomattava, että vaikka luontosuhde oli toisilla haastatelluilla moniulotteisempi kuin toisilla, kaikille luonto oli tärkeä. Luontosuhteen henkinen ulottuvuus voi tarjota kokijalleen lohtua tai iloa, mutta toki näitä voi luonnosta saada, vaikkei luontoa henkisellä tasolla kokisi. Vaikka tämä olikin aihepiiri, joka jakoi haastateltuja näennäisen paljon, loppujen lopuksi se osoitti lähinnä sen, että luonnon kunnioituksella tai sen arvostuksella voi olla erilaisia perusteita. Myös kaikille kyselyyn vastanneille luontoharrastuksella tai luonnon arvostuksella oli jonkinlainen merkitys liittoon kuulumisen kannalta (Taulukko 3).

Luonnon hyvinvointivaikutukset tulivat esiin sekä kyselyssä että haastatteluissa. Ne eivät olleet mukana listauksessa syynä kuulua luonnonsuojeluliittoon, eikä kukaan kertonut tästä jäsenyyden syynä myöskään avoimessa kysymyksessä syihin liittyen (Taulukko 3; mukana oli hyvinvointiin liittyvä ”halu lievittää ympäristöahdistusta”, joka oli osalle vastaajista syy kuulua liittoon). Kuitenkin osa haastatelluista kertoi, että luonnon hyvinvointi on merkityksellistä myös heidän oman hyvinvointinsa kannalta. Luonnossa viihdyttiin ja rentouduttiin, ja tästä kertoivat lukuisat luontoon liittyvät harrastuksetkin, joita haastatellut mainitsivat. Myös kyselyn tulokset osoittivat, että luonto ja oma hyvinvointi nähtiin toisistaan riippuvaisiksi, ja myös kyselyyn vastanneet kertoivat, että luonnolla on heihin myönteisiä vaikutuksia (Taulukko 1). Kuitenkaan kyselyn tai haastattelun tulokset eivät antaneet sellaista kuvaa, että luontoa haluttaisiin suojella pelkästään ihmisten hyvinvoinnin vuoksi: haastatellut mainitsivat suojelemisen perusteeksi luonnon itseisarvon ja valtaosa kyselyyn vastanneista piti tärkeänä lajien ja monimuotoisuuden suojelua – tuskin pelkästään oman hyvinvointinsa vuoksi.

Toisaalta nykyisin **luonnolla on myös ”pahoinvointivaikutuksia”**: jos luonto on ihmiselle tärkeä tai se on antanut ihmiselle myönteisiä kokemuksia, ympäristöongelmat ja luonnon (ihmisten toiminnasta johtuva) heikkenevä tila voivat herättää erilaisia vaikeita tunteita. Kyselyn tulokset osoittivat, että ympäristöongelmat herättivät monissa jäsenissä erityisesti voimakasta surua, huolta ja suuttumusta. Haastatellut kertoivat hyvin monenlaisista kielteisistä tunteista luonnon tilaan liittyen. Vain osa heistä ajatteli, että nykykeskustelussa ja tutkimuksissa käytetyt termit ympäristöahdistus ja ilmastoahdistus kuvasivat heidän tuntemuksiaan. Vaikka näiden termien alle onkin liitetty hyvin moninainen joukko tunteita (esim. Pihkala 2017), ne sanoina voivat viitata liikaa ahdistuksen tunteeseen, jota kaikki eivät kokeneet tai jota pidettiin ”turhana” tunteena. Tärkeää tunteiden käsittelyn kannalta on, että tunteensa pystyy sanoittamaan, ja tähän ympäristö- ja ilmastoahdistus voivat toisille olla toimivia termejä – kaikkien ei tarvitse niitä omakseen kokea tai niitä kokea. Tunteet (nimitetään niitä miten vain) voivat kuitenkin vaikuttaa ihmisen halun toimia luontoa suojelevalla tavalla, ja näin myös monet kyselyyn vastanneet kokivat (Taulukko 1). Eräissä haastattelussa tuli myös esiin, että konkreettiset luonnonsuojelutoimet voisivat auttaa vähentämään ahdistusta. Toiminnan lisäksi tunteita pitää kuitenkin myös käsitellä (erityisesti, koska luonnonsuojelutoimintaan mukaan lähteminen voi pahimmillaan lisätä vaikeita tunteita ”tiedon lisätessä tuskaa”). Osa kyselyyn vastanneista kertoi toisinaan välttelevänsä ympäristöongelmien ajattelua, mutta niiden ongelmallisuutta ei vähätelty (Taulukko 1). Yksi haastateltu kertoi, että aina ei jaksa tuttujen kesken puhua vaikeista asioista, vaan välillä jutellaan mukavia ja keskitytään johonkin harrastukseen. Toisinaan oman jaksamisen kannalta onkin tärkeää ajatella jotain muuta kuin luonnon tilaa.

Kaikille haastatelluille luonto oli ollut jollain tavalla tärkeä jo **lapsuudesta** asti, ja monen suhde luontoon oli aikuisuudessa syventynyt. Voikin sanoa, että lapsuus voi olla hyvin merkittävä vaihe luontosuhteen kehittymisen kannalta. Kiinnostuksen luontoa kohtaan, luonnonsuojeluherätyksen tai ympäristötietoisuutta kaikki haastatellut olivat saaneet joko vanhemmaltaan, isovanhemmaltaan, koulussa, lapsuuden harrastusten parissa tai viettäessään aikaa luonnossa lapsena. Koska kaikilla ei ole luonnosta kiinnostuneita ja sitä arvostavia läheisiä, eivätkä lapset enää välttämättä vietä kesiään luonnon keskellä mökillä tai maatilaympäristössä, voisikin paitsi koulun, mutta myös järjestöjen tarjoamalla ympäristökasvatuksella tai luontoharrastuksilla olla tällaisille ihmisille suuri merkitys luontosuhteen kannalta. Yksi haastatelluista tosin mainitsi koulun ympäristökasvatuksen haasteet: jos kotona ei toimita kuten koulussa opetetaan, voi lapsen yksin olla vaikea toimia toisin.

Moniin haastateltujen mainitsemiin luontoharrastuksiin liittyivät eläimet tavalla tai toisella. Eläimiä pidettiin myös **tärkeänä suojelukohteena**, kuten puitakin. Näiden lisäksi haastatellut pitivät erityisen tärkeinä suojeltavina sekä monia erilaisia vesi- että maaekosysteemejä. Osa haastatelluista piti erityisesti lähiluontoa tärkeänä: sitä on suojeltava, jotta ihmisillä olisi mahdollisuus päästä luontoon (hyvinvointivaikutusten vuoksi), mutta myös, jotta ihmiset havahtuisivat siihen, että luonto on tärkeä ja sitä on suojeltava myös laajemmin. Lisäksi haastateltuja huolestivat sekä ympäristöongelmat (kielteiset muutokset luonnossa) että niiden aiheuttajat (ihmisten asenteet ja kulutuksen määrä). Kyselyyn vastanneista kaikki olivat huolestuneita Suomen luonnon tilasta, mutta ihan kaikki eivät olleet huolissaan maailmanlaajuisesta tilanteesta (Taulukko 1), ja **syissä kuulua luonnonsuojeluliittoon** oli mukana kirjava joukko erilaisia tärkeinä pidettyjä suojelukohteita metsistä vesistöihin (Taulukko 3). Osa haastatelluista **perusteli luonnonsuojelua** ihmisiin liittyvillä syillä ja osa luonnon itseisarvolla – erilaiset syyt suojelun taustalla voivat nekin vaikuttaa siihen, millaisista ongelmista ja minkä suojelusta yksilöt ovat kiinnostuneita. On kuitenkin huomattava, että myös ihmisten hyvinvoinnilla tai selviytymisellä perusteltu suojelu voi hyödyttää muita lajeja, ja toisinpäin. Ihmisten erilaiset intressit ja tärkeäksi ajattelemat suojeltavat kohteet vaihtelevat, mikä voi aiheuttaa ristiriitoja, mutta toisaalta erilaisten näkökulmien huomioiminen voi myös mahdollistaa suojelutoimien onnistumisen.

Luonnonsuojelua pidettiin erään haastatellun sanoin laajana kokonaisuutena, johon liittyy kaikki se, miten ihminen muuttaa maailmaa. Jos käytetään tällaista määritelmää, **ilmaston- ja ympäristönsuojeluun** liittyvät asiat kuuluvat nekin luonnonsuojelun alle tai ainakin sen yhteyteen. Osa haastatelluista olikin huolissaan ilmastonmuutoksesta tai perinteisesti ympäristönsuojeluun liitetyistä asioista, kuten päästöistä jokiin. Ilmaston- ja ympäristönsuojelulle saattaa joillekin tai tyypillisesti olla perusteena ihmisten suojeleminen, mutta tietenkin ne ovat yhteydessä myös luonnon suojelemiseen. Ilmastonmuutos oli aihe, joka jakoi kyselyyn vastanneita ja haastateltuja. Osa haastatelluista ajatteli sen jyränneen muita tärkeitä huolenaiheita jalkoihinsa. Kyselyn vastaajista monelle se oli kuitenkin merkittävä syy luonnonsuojeluliittoon kuulumiselle. Ilmastonmuutoksen torjunta voi olla luonnonsuojelua, mutta luonnonsuojelutoiminnassa on huomioitava, että luonnon- ja ilmastonuojelutoimet voivat olla myös keskenään ristiriidassa. Monimuotoisuutta suojelevat toimet ovat hyväksi myös ilmaston näkökulmasta, mutta ilmastonmuutosta ehkäisevät toimet eivät välttämättä ole hyväksi luonnolle (Mönkkönen 2019).

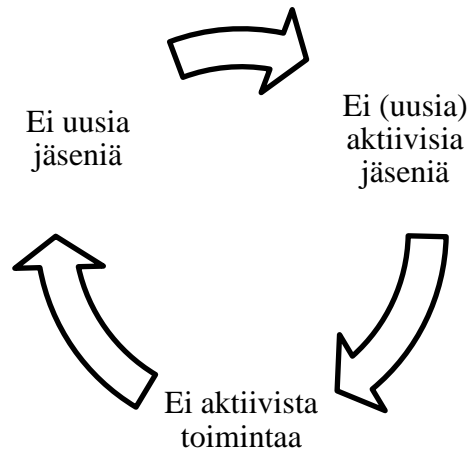
Paikallisyhdistysten ja piirin toiminta

Ajanpuute ja se, että jäsenet **eivät halua sitoutua** säännölliseen toimintaan, olivat sekä haastattelujen että kyselyn perusteella selkeimpiä syitä sille, miksi yhdistysten toimintaan tai sen järjestämiseen ei välttämättä osallistuta, ainakaan aktiivisesti. Voisikin olla hyvä korostaa viestinnän keinoin, ettei kaikkeen osallistumiseen tarvitse sitoutua, ja vapaaehtoistyötä voi tehdä silloin tällöin käytettävissä olevan ajan ja muiden resurssien puitteissa. Eräs kyselyyn vastannut kertoikin toiminnan järjestämiseen liittyen, että ”kiinnostusta riittää, aikaa valitettavasti hyvin vähän”. Tämä kiteyttäneen hyvin sen, että ajan puute on todennäköinen selitys sille, ettei toimintaan osallistuta nykyistä aktiivisemmin, ei välttämättä suinkaan se, ettei luonnonsuojelu kiinnostaisi.

Kyselyn tulosten perusteella vaikuttaa siltä, että jäseniä kiinnostavat erityisesti erilaiset **retket, talkoot, luennot, valokuvanäyttelyt ja vetoomukset** (Taulukko 4). (Retket kiinnostavat siitäkin huolimatta, että valtaosa vastaajista kertoi liikkuvansa luonnossa mieluummin yksin kuin porukalla.) Osa näistä, kuten näyttelyt ja luennot, on haastateltujen mukaan myös hyviä ”matalan kynnyksen” osallistumisen tapoja, joista voi saada innostuksen osallistua muuhunkin toimintaan. Se, että yhdistyksellä olisi kasvot, eli toiminta henkilöityisi johonkukaan, mainittiin myös kynnystä madaltavana tekijänä. Toisaalta myös jäsenmaksun maksamista voi pitää osallistumisena, ja se on ehdottoman tärkeää järjestön toiminnan mahdollistumisen kannalta. Tapahtumien lisäksi tärkeinä yhdistyksen toiminnan muotoina haastatellut pitivät muun muassa **vaikuttamistyötä, kaavoituksen seurantaa ja aktiivista viestintää** sosiaalisessa mediassa. Toisaalta aktiivinen viestintä ei takaa, että se tavoittaisi tai että se toisi tapahtumiin osallistujia.

Kyselyn perusteella vaikuttaa siltä, että **jäsenhankinta** itsessään ei jäseniä juurikaan kiinnosta (Taulukko 4), mutta haastatelluista useampi korosti, että erilaiset tapahtumat ovat parasta jäsenhankintaa. Ongelmallista on kuitenkin se, että ilman aktiivisia jäseniä ei ole tapahtumia, eikä välttämättä saada uusia jäseniä. Tätä voisi kutsua järjestötoiminnan ”noidankehäksi”, jota on havainnollistettu kuvassa 1. Toisaalta ilmiötä voi ajatella myös toisin päin: kun järjestetään toimintaa, voidaan saada uusia jäseniä ja sen kautta uusia aktiivisia toiminnan järjestäjiä ja niin edelleen. Uusia jäseniä ajateltiin saatavan mukaan myös eri-ikäisille suunnattujen tapahtumien tai kulttuuritapahtumien kautta, tai järjestämällä vaikeiksi koettuja keskustelutilaisuuksia. Näiden avulla voitaisiin haastateltujen mielestä mukaan saada nuoria tai luonnon suhteen asiantuntevia ihmisiä. Myös esimerkiksi eläkkeelle jäävät ja lapsiperheet nähtiin mahdollisina ryhminä, joille kannattaisi järjestää toimintaa tai joita voisi saada houkuteltua mukaan. Viestinnän keinoin olisi hyvä myös selkeästi kertoa, että moneen toimintaan voi osallistua, vaikkei liiton jäsen olisikaan. Sopii

myös miettiä, voisivatko ”mukavat asiat” ja vapaamuotoisuus olla asioita, joilla houkuteltaisiin mukaan muitakin kuin nuoria. Toisaalta myös se, että tällä hetkellä monet kokevat ympäristöongelmien herättämiä vaikeita tunteita, voisi olla otollista uusien jäsenten hankinnan kannalta – toimintaa voitaisiin markkinoida sillä, että toimiminen luonnon puolesta voi auttaa vaikeisiin tunteisiin.

Kuva 1. Järjestötoiminnan ”noidankehä”.

Koska yhdistysten resurssit ovat rajallisia, on tietenkin tarkkaan mietittävä, mihin ne käytetään. Haastateltujen mukaan kaikessa toiminnassa täytyy muistaa, että liitto ja yhdistykset ovat **luonnon asialla, toiminnan tulee olla faktoihin pohjautuvaa ja vaikuttamaan pyrkivää**. Piirin ja yhdistysten tulee **osallistua keskusteluun** ja myös herättää keskustelua – on tarjottava vastinetta jäsenille. Yksin ei tarvitse selvittää: tekemällä molempia osapuolia hyödyttävää **yhteistyötä** muiden yhdistysten kanssa voitaisiin saada enemmän aikaan. Tämä pätee niin yhdistystason lisäksi jäsentenkin tasolla. Aktiivien tulee pitää omasta jaksamisesta huolta, ja muistaa että on yhdistykselle ehdottomasti tarpeellinen, muttei korvaamaton. On tärkeää muistaa kiittää muiden työpanoksesta, ja arvostaa erilaisuutta. Monimuotoisuuden vaalinta onkin tärkeää paitsi luonnossa, myös yhdistyksen toiminnassa ja jäsenten kesken. Avoimuus uusille toimijoille ja ajatuksille on myös **toiminnan jatkuvuuden** perusta. Vaihtuvuus hallituksen jäsenissä helpottaa uusien ihmisten uskaltautumista mukaan, ehkäisee uupumista ja siten takaa, että luonnonsuojelulliset tehtävät tulevat hoidetuiksi. Kuten metsissä, eri-ikäisrakenteisuus ja ”lahopuujuatkumo” voivat tehdä hyvää myös yhdistykselle.

Vaikka kehitettävää löytyykin aina ja vaikka haastatteluissa tuli esiin, että Satakunnassa on esiintynyt toisinaan hukattua potentiaalia, on hyvä muistaa, että liitossa, Satakunnan piirissä ja yhdistyksissä on myös onnistuttu viime vuosina monilla tavoin edistämään luonnon suojelua Suomessa ja paikallisella tasolla. Nyt onkin tärkeää varmistaa, että onnistumisia on myös jatkossa ja toiminta jatkuu entistä aktiivisempänä ja rohkeasti luonnon puolella. Kaiken kaikkiaan jäsenillä on monia syitä kuulua luonnonsuojeluliittoon ja paikallisyhdistyksiin, mutta kaikkia ei paikallisyhdistysten toiminta kiinnosta – se ei kuitenkaan tarkoita, ettei luonnonsuojelu olisi heille tärkeää (Taulukko 3). Ja ehkä paikallisyhdistysten toimintaa kehittämällä ja toiminnasta jäsenille kertomalla myös aktiivisten jäsenten määrä voisi kasvaa.

Lopuksi

Johtopäätösten tekeminen raportissa esiteltyjen tulosten pohjalta on kaikkien Satakunnan piirin toimijoiden ja paikallisyhdistysten jäsenten tehtävä. Kertovatko tulokset jotain arvokasta jäsenten ajatuksista ja tuntemuksista tai piirin ja paikallisyhdistysten toiminnasta? Voisiko tuloksia hyödyntää jotenkin toiminnan kehittämisessä (Porissa, entä muissa paikallisyhdistyksissä)? Kertovatko ne vain satunnaisten jäsenten ajatuksista vai kertovatko ne myös laajemmasta kuvasta ja ovatko ne suhteutettavissa jäseniin yleisesti? Tarvitaanko lisäselvityksiä vai tarvitaanko ennen kaikkea toimintaa? Ennen kaikkea: miten juuri sinä voisit parhaiten osallistua piirin tai paikallisyhdistysten toimintaan ja luonnon suojelemiseen?

Miten tuloksia voisi hyödyntää toiminnan kehittämisessä? Kannattaako niitä hyödyntää?

LÄHDELUETTELO

- Edwards J.R. & Baglioni A.J. Jr. 1993. The measurement of coping with stress: Construct validity of the Ways of Coping Checklist and the Cybernetic Coping Scale. *Work Stress* 7: 17–31.
- Hirsjärvi S. & Hurme H. 2000. Tutkimushaastattelu: teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Yliopistopaino.
- Hyvärinen M, Nikander P, Ruusuvoori J (toim.) 2010. Haastattelun analyysi. Osuuskunta Vastapaino, 2010. E-kirja.
- Mayer F.S. & Frantz C.M. 2004. The connectedness to nature scale: A measure of individuals' feeling in community with nature. *Journal of environmental psychology* 24: 503-515.
- Minkkinen H. 2018. Paikallisyhdistyksen jäsenten aktivointi ja uusien jäsenten hankinta: Salpausselän luonnonystävät ry/Suomen luonnonsuojeluliitto. Opinnäyte, Lahden ammattikorkeakoulu.
- Mönkkonen M. 2019. Elonkirjo ehtyy – Miten turvata luonnon monimuotoisuus kuntatasolla? Esitelmä tilaisuudessa ”Hiilinielut ja luonnon monimuotoisuus kunnan ilmastotavoitteissa”, Jyväskylä 11.12.2019. Saatavilla pdf:nä osoitteesta <https://www.ymparistotiedonfoorumi.fi/hiilinielut-ja-monimuotoisuus-kunnissa/>
- Nisbet E., Zelenski J.M. & Murphy S.A. 2009. The nature relatedness scale: Linking individuals' connection with nature to environmental concern and behavior. *Environmental and Behavior* 41: 715-740.
- Pihkala P. 2017. *Päin helvettiä? Ympäristöahdistus ja toivo*. Kirjapaja, Helsinki.
- Saine S. 2019. Ympäristöongelmien ja luonnon herättämien tunteiden yhteys ympäristötietoisien 18–40-vuotiaiden tekemiin ympäristötekoihin. Pro gradu-tutkielma, Jyväskylän yliopisto.
- Valli R. (toim.) 2018. Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. PS-Kustannus. E-kirja.

Liite 1. Kyselylomake

Kysely Suomen luonnonsuojeluliitto Pori ry:n jäsenille

Tämän kyselytutkimuksen tavoitteena on selvittää Suomen luonnonsuojeluliitto Pori ry:n jäsenten kokemia luonto- ja ympäristötunteita ja koettua luontosuhdetta. Lisäksi tarkoituksena on selvittää jäsenten syitä kuulua liittoon / paikallisyhdistykseen, ja millaisesta toiminnasta jäsenet olisivat kiinnostuneita. Vastaamalla voit osaltasi vaikuttaa paikallisyhdistyksen toimintaan.

Kyselyyn vastataan nimettömänä. Vastauksia käsitellään luottamuksellisesti ja siten, ettei yksittäinen vastaaja ole tunnistettavissa tuloksista. Vastauksia hyödyntää Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri ja Suomen luonnonsuojeluliitto Pori ry, ja kooste tuloksista julkaistaan myöhemmin tänä vuonna piirin / paikallisyhdistyksen verkkosivuilla.

Halutessasi voit keskeyttää vastaamisen, mutta vain kyselyn loppuun asti täyttäneiden ja sen lähettäneiden vastauksia hyödynnetään tutkimuksessa. Vastaamisen kestoksi on arvioitu 5-10 min. Kysely on avoinna 19.5.2019 asti.

Jokainen vastaus ja mielipide on arvokas! Kiitos osallistumisestasi jo etukäteen!

Jos sinulla on kysyttävää kyselytutkimukseen liittyen, voit ottaa yhteyttä:

siina-riikka.k.saine@student.jyu.fi

Siina-Riikka Saine

harjoittelija, Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri

Ympäristöongelmilla tarkoitetaan tässä kyselyssä ihmisten aiheuttamia paikallisia, alueellisia tai maailmanlaajuisia muutoksia, jotka ovat haitaksi tai uhaksi luonnolle, yksittäisille lajeille tai eliöyksilöille. **Luonnontilaisella luonnolla** tarkoitetaan luontoa, jossa ihmisen haitallinen vaikutus on vähäinen.

1. Kuinka voimakkaasti tunnet seuraavia tunteita, kun ajattelet ympäristöongelmia tai sitä, miltä sinusta tuntuu nähdessäsi luonnon pilaamista tai tuhoamista? (asteikolla 1-4, jossa 1 = ei lainkaan, 4 = hyvin paljon, lisäksi 5 = en osaa sanoa)

	1	2	3	4	5
	Ei	Hieman	Melko	Hyvin	En
	lainkaa	jonkin	paljon	paljon	osaa
	n	verran	paljon	paljon	sanoa
Suru *	☐	☐	☐	☐	☐
Huoli *	☐	☐	☐	☐	☐
Pelko *	☐	☐	☐	☐	☐

Ahdistus *	☐	☐	☐	☐	☐
Syyllisyys *	☐	☐	☐	☐	☐
Suuttumus *	☐	☐	☐	☐	☐
Avuttomuus *	☐	☐	☐	☐	☐
Turhautuminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Riittämättömyys *	☐	☐	☐	☐	☐
Välinpitämättömyys *	☐	☐	☐	☐	☐

2. Alla esitetään väittämiä liittyen luonnon herättämiin tunteisiin, tuntemuksiin ja ajatuksiin. Oletko samaa vai eri mieltä väitteiden kanssa? (asteikolla 1-5, jossa 1 = täysin samaa mieltä, 5 = täysin eri mieltä).

	1	2	3	4	5
	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
1. Koen usein iloa, levollisuutta ja/tai onnea viettäessäni aikaa luonnontilaisessa tai luonnontilaisen kaltaisessa luonnossa. *	☐	☐	☐	☐	☐
2. Tunnen myötätuntoa muita eliölajeja/eliöyksilöitä kohtaan. *	☐	☐	☐	☐	☐
3. Olen kokenut lamauttavia vaikeita tunteita liittyen luonnon tilaan. *	☐	☐	☐	☐	☐
4. Ympäristöongelmat huolestuttavat minua usein, mutta en ole ryhtynyt toimiin näiden ongelmien ratkaisemiseksi tai ehkäisemiseksi. *	☐	☐	☐	☐	☐
5. Lähiluonnon ongelmat, kuten saastuminen ja roskaantuminen, huolestuttavat minua, ja siksi pyrin omalla toiminnallani ehkäisemään ja ratkaisemaan ongelmia. *	☐	☐	☐	☐	☐
6. Olen huolestunut Suomen luonnon tilasta. *	☐	☐	☐	☐	☐
7. En ole huolestunut maailmanlaajuisista ympäristöongelmista. *	☐	☐	☐	☐	☐
8. Ajattelen usein sitä, miten toimintani vaikuttaa ympäristöön. *	☐	☐	☐	☐	☐
9. Luonnon minussa herättämät tunteet eivät vaikuta siihen, miten elän. *	☐	☐	☐	☐	☐
10. Ajattelen, että minun toiminnallani ei ole vaikutusta luonnon tilaan. *	☐	☐	☐	☐	☐
11. Se, miten hyvin muut lajit voivat, vaikuttaa myös ihmisten selviytymiseen. *	☐	☐	☐	☐	☐
12. Tunnen olevani osa luontoa. *	☐	☐	☐	☐	☐
13. Ajattelen, että eliölajien sukupuutot ovat luonnollisia, eikä niitä siksi tarvitse yrittää ehkäistä tai estää. *	☐	☐	☐	☐	☐

14. Yritän usein välttää ympäristöongelmien ajattelua. *	☐	☐	☐	☐	☐
15. Ajattelen, että ihmiset ovat erkaantuneet luonnosta. *	☐	☐	☐	☐	☐
16. Suhteeni luontoon on tärkeä osa elämäni ja sitä, kuka olen. *	☐	☐	☐	☐	☐
17. Hyvinvointini ei ole riippuvainen luonnon hyvinvoinnista. *	☐	☐	☐	☐	☐
18. Ajattelen, että ihmisyksilöt voivat vaikuttaa luontoon haitallisesti tai myönteisesti. *	☐	☐	☐	☐	☐
19. Kun vietän aikaa luonnontilaisessa tai luonnontilaisen kaltaisessa luonnossa, mielialani yleensä kohenee. *	☐	☐	☐	☐	☐
20. Ajattelen usein, että loppujen lopuksi ympäristöongelmat eivät ole kovin tärkeitä tai vakavia ongelmia. *	☐	☐	☐	☐	☐
21. Ajattelen, että kun pidän huolta luonnosta, huolehdin samalla itsestäni. *	☐	☐	☐	☐	☐

3. Koen ensisijaisesti olevani...*

- Luonnonsuojeluliiton paikallisyhdistyksen jäsen
- Valtakunnallisen Luonnonsuojeluliiton jäsen
- En osaa sanoa

4. Oletko toiminut Luonnonsuojeluliiton keskusjärjestön, piirin tai paikallisyhdistyksen luottamustehtävissä tai työntekijänä?*

- Puheenjohtajana tai varapuheenjohtajana
- Muuna luottamushenkilönä (hallituksen jäsen, sihteeri, taloudenhoitaja)
- Työntekijänä
- En ole toiminut edellä mainituissa tehtävissä

5. Kuinka suuri merkitys seuraavilla asioilla on siihen, että kuulut Luonnonsuojeluliittoon? (1 = ei lainkaan merkitystä, 2 = pieni tai kohtalainen merkitys, 3 = suuri tai erittäin suuri merkitys, 4 = en osaa sanoa)

	1 Ei lainkaan merkitystä	2 Pieni tai kohtalainen merkitys	3 Suuri tai erittäin suuri merkitys	4 En osaa sanoa
1. Luonnonsuojelutyön rahallinen tukeminen *	☐	☐	☐	☐
2. Liiton jäsenedut (esim. Luonnonsuojelija-lehti) *	☐	☐	☐	☐
3. Ilmastonmuutoksen hillitseminen *	☐	☐	☐	☐
4. Teollisuuden tai kaivosten aiheuttamien ympäristöhaittojen vastainen työ *	☐	☐	☐	☐
5. Luontoharrastus ja luonnon arvostus *	☐	☐	☐	☐
6. Metsien suojelu *	☐	☐	☐	☐

7. Soiden suojele *	☐	☐	☐	☐
8. Paikallisyhdistyksen toiminta (esim. retket ja talkoot) *	☐	☐	☐	☐
9. Uhanalaisten lajien suojele *	☐	☐	☐	☐
10. Tiedonsaanti luonto- ja ympäristöasioista *	☐	☐	☐	☐
11. Vastuullisuuden ja elämäntapojen kestävyuden edistäminen *	☐	☐	☐	☐
12. Vesien suojele (esim. Itämeri, joet, järvet) *	☐	☐	☐	☐
13. Yhteiskunnallinen vaikuttaminen (esim. vaikuttaminen kaavoitukseen ja lainsäädäntöön) *	☐	☐	☐	☐
14. Ympäristökasvatuksen tukeminen *	☐	☐	☐	☐
15. Halu vaikuttaa myönteisellä tavalla luontoon *	☐	☐	☐	☐
16. Halu toimia luonnon puolesta paikallisella ja/tai Suomen tasolla *	☐	☐	☐	☐
17. Luonnon monimuotoisuuden heikkenemisen torjunta *	☐	☐	☐	☐
18. Huoli kulutuksen määrän kasvusta *	☐	☐	☐	☐
19. Halu edistää oikeudenmukaisuutta *	☐	☐	☐	☐
20. Vieraslajien aiheuttamien ongelmien torjunta *	☐	☐	☐	☐
21. Halu lievittää kokemaani ympäristöahdistusta tukemalla luonnonsuojelutyötä *	☐	☐	☐	☐
22. Halu löytää ympärilläni ihmisiä, jotka jakavat kanssani samat arvot ja kiinnostuksenkohteet *	☐	☐	☐	☐

6. Jos siihen, miksi kuulut Luonnonsuojeluliittoon, on jokin muu sinulle itsellesi merkittävä syy, voit kertoa siitä tässä.

7. Alla on listaus toiminnasta, jota Satakunnan piiri tai Suomen luonnonsuojeluliitto Pori ry voisi järjestää. Valitse listalta ne, joihin osallistumisesta olisit erityisesti kiinnostunut. Osallistumisella tarkoitetaan esimerkiksi kuulijana, kävijänä, talkoolaisena, vapaaehtoisena asiantuntijana tai retken vetäjänä osallistumista. *

- Linturetki
- Lepakko- tai muu nisäkäsretki
- Kasvi- tai sieniretki (lajien tunnistus/tuntemus)
- Retki kansallispuistoon, luonnonsuojelualueelle tai uhattuun luontokohteeseen

- Sienten, marjojen tai villiyrttien keruuretki
- Luento, seminaari, paneelikeskustelu, "luontoilta" tms.
- Vapaamuotoinen jäsentapaaminen
- "Vertaistukiryhmä" (esim. vaikeat ympäristötunteet)
- Siivoustalkoot (roskien keruu)
- Vieraskasvilajien torjuntatalkoot
- Linnun- tai lepakonpönttöjen tai hyönteishotellien rakennustalkoot
-
- Luonnon ennallistaminen talkootyönä (esim. suot, perinneympäristöt)
- Luontoaiheinen lukupiiri
- Luontoaiheinen käsityöpiiri/paja
- Luontoaiheinen valokuvanäyttely
-
- Luontoaiheinen runoilta (open mic) tai päiväkirjaklubi
- Rauhanomainen mielenilmaus tai mielenosoitus
- Lausuntojen (kaavoitus, YVA jne.) tai suojeluesitysten laadinta
- Jäsenhankinta
- Vetoamukset (laadinta, allekirjoittaminen)
- Piirin tai paikallisyhdistyksen kokoukset
- Luottamustehtävät
- En ole kiinnostunut mistään edellä mainitusta

8. Millaisen toiminnan järjestämisestä voit olla kiinnostunut?

Vapaaehtoisena toimivien ei välttämättä tarvitse sitoutua pitkäaikaisesti tehtäviinsä, sillä myös kertaluontoisesta osallistumisesta on yhdistykselle iloa ja apua.

9. Miten hyvin seuraavat väitteet kuvaavat tilannettasi/sinua suhteessa Suomen luonnonsuojeluliitto Pori ry:n toimintaan? (asteikolla 1-5, jossa 1 = täysin samaa mieltä, 5 = täysin eri mieltä)

2

1	Joksee	3 Ei	4	5
Täysin	nkin	samaa	Joksee	Täysin
samaa	samaa	eikä eri	nkin eri	eri
mieltä	mieltä	mieltä	mieltä	mieltä

1. Minulla ei ole aikaa osallistua paikallisyhdistyksen toimintaan.*	☐	☐	☐	☐	☐
2. En tiedä, järjestääkö paikallisyhdistys jotakin toimintaa.*	☐	☐	☐	☐	☐
3. Paikallisyhdistys on järjestänyt minua kiinnostavaa toimintaa.*	☐	☐	☐	☐	☐
4. Minulla ei ole varaa osallistua paikallisyhdistyksen toimintaan (varustehankinnat tms.).*	☐	☐	☐	☐	☐
5. Minulla ei ole voimavaroja osallistua paikallisyhdistyksen toimintaan (jaksaminen, terveysyyt tms.).*	☐	☐	☐	☐	☐
6. Koen, että minulle sopivin tukimuoto on jäsenmaksun maksaminen.*	☐	☐	☐	☐	☐

7. Koen, että paikallisyhdistyksen tapahtumissa ei olisi minulle samanhenkistä seuraa.*	☐	☐	☐	☐	☐
8. Minua jännittää osallistua tapahtumiin, joissa on minulle vieraita ihmisiä.*	☐	☐	☐	☐	☐
9. Luonnon tila ahdistaa minua, enkä halua ajatella sitä ja/tai osallistua toimintaan, joka muistuttaa minua asiasta.*	☐	☐	☐	☐	☐
10. En halua osallistua paikallisyhdistyksen tapahtumiin, koska en halua, että minut leimataan luonnonsuojelijaksi.*	☐	☐	☐	☐	☐
11. Minulla ei ole mahdollisuutta sitoutua säännölliseen vapaaehtoistoimintaan.*	☐	☐	☐	☐	☐
12. Liikun luonnossa mielummin yksin kuin lähdän järjestetyille luontoretkeille.*	☐	☐	☐	☐	☐
13. Koen, että en tiedä luonnosta riittävästi, jotta voisin osallistua paikallisyhdistyksen toimintaan.*	☐	☐	☐	☐	☐
14. Minulla on asiantuntemusta ja osaamista, jota voisin hyödyntää	☐	☐	☐	☐	☐
15. Voisin osallistua silloin tällöin toimintaan, mutta en voi tai halua sitoutua vapaaehtoistoimintaan tai muuhun osallistumiseen.*	☐	☐	☐	☐	☐

10. Ikäni on...*

- alle 18 vuotta
- 19-29 vuotta
- 30-39 vuotta
- 40-49 vuotta
- 50-59 vuotta
- 60-69 vuotta
- 70-79 vuotta
- yli 79 vuotta
- En halua kertoa

11. Sukupuoleni on...*

- Nainen
- Mies
- Muu
- En halua kertoa

12. Koulutustaustani on... *

- Peruskoulu tai vastaava
- Lukio
- Ammatillinen koulutus (esim. ammatillinen perustutkinto, ammattitutkinto)
- Lukio/ylioppilastutkinto + ammatillinen koulutus
- Opistotason koulutus
- Alempi korkeakoulututkinto
- Ylempi korkeakoulututkinto
- Jatko-opinnot korkeakoulussa (lisensiaatti, tohtori)
- Jokin muu
- En halua kertoa

13. Parhaiten työtilannettani kuvaa... *

- Olen opiskelija
- Olen työsuhhteessa
- Olen yrittäjä, yksityinen ammatinharjoittaja tai maatalousyrittäjä
- Olen työtön
- Olen eläkkeellä
- Olen vanhempainvapaalla, äitiyslomalla, kotiäiti tai -isä tms.
- Jokin muu
- En halua kertoa

14. Halutessasi voit antaa palautetta kyselystä tai kertoa vielä jotakin kyselyn aiheisiin liittyvää.
